

# מזל התאחדותנו

יוצא לאור

## ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ד גליון תרנ"ז

תזריע מצורע

ג' אייר תש"ע

### ואם פרוח תפרח הצרעת

**גנזחי** גניה וילולי יליל שכב לו החולה מתפתל ביסורים על מיטת הליו טובי הרופאים הסובבים את מיטתו נלאו למצוא תרופה למחלתו וכבר קבעו כי מצבו נואש וימיו ספורים עלי אדמות כי כנראה הגיע קיצו ותמו שנותיו.

**ביום** מן הימים הגיע לשם רופא גדול אשר שמו הטוב הלך לפניו כמחולל פלאות, משפחת החולה הבחילו את הרופא אליו אשר תיכף ומיד נתן לו תרופה למכתו באמרו שזהו התרופה הנכונה למחלתו, אולם מה מאוד נכזבה תוחלתו של החולה בראותו שלאחר שלקח את התרופה הורע מצבו פי כמה וכל גופו לקה במחלה.

**בצר** לו פנה אל הרופא ושאלו בתמיהה לפרש הדבר, ענה לו הרופא: דע לך שמחלתך נשתרשה עמוק בתוך גופך, לכן נתתי לך תרופות חזקות מאוד כדי להוציא את המחלה מפנימיות גופך החוצה לה, עתה לאחר שהיא כבר יצאה מגופך, אתן לך תרופה נוספת שתפא אותך מבית ומכוון.

**עפ"י** משל זה מבאר החפץ חיים את מאמה"כ "בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און להשמדם עדי עד", הדנה אנו רואים דרך רשעים צלחה, ומתחילים לפרוח כמו עשן, וכל פועלי און צצים במהירות על פני השדה, עלינו לדעת כי אות היא שהמחלה כבר יצאה על פני הגוף והפנימיות כבר נקיה, לכן יש כעת תקוה כי יקויים בהם גם המשך הכתוב "להשמדם עדי עד".

**וכדבר** האמור בפרשתן אם פרוח תפרח הצרעת טהור היא, כי סימן היא שכבר יצאה הנגע מפנימיות גופו ונשארה רק מן השפה ולחוץ, וכמו כן הדבר אצל הרשעים אשר הקב"ה משלם לשונאיו על פניו להאבידו, כדי לשלם להם שכר שמוגע להם באם נשאר בפנימיות לבכם איזה מצוה, וכל השררה הזאת הוא רק סיבה להאבידם מן העולם, ולעומת זאת אצל עם בני ישראל אע"פ שצדיק ורע לו ונגע הצרעת מתרבה ר"ל, אדרבה נגע טהור הוא המבשרת על הרפואה שקרובה לבוא.

**זמסופר** שפע"א כשישב הרה"ק ר' דוב בעריש מביאלא זי"ע בשב"ק פרשת תזריע אצל שולחנו הטהור בא חסיד אחד והזכיר לפניו חולה הזקוק לרחמים מרובים, שאל אותו הרה"ק: מה אומר הרופא, השיב לו: הרופא אומר שאין כמעט תקוה שיהיה החולה, ענה לו הרה"ק: אם כן בוודאי יהיה ויבריא ברפואה שלימה, כי כן מצינו בפרשתן אצל המצורע אם פרח הנגע בכלו טהור הוא, והוא שאמר דוד המלך ע"ה בתהלים "כי שחה לעפר נפשינו דבקה לארץ במנינו קומה עזרתה לנו", כלומר בעת שכבר שחה לעפר נפשינו וכמעט ואפסה כל תקוה, דייקא אז "קומה עזרתה לנו".

### תוכן הענינים

- לקח טוב ..... עמוד ב'
- שבת בשבתו ..... עמוד ג'
- דבש תמרים ..... עמוד ה'
- בשפתי צדיקים ..... עמוד ז'
- פרפראות לחכמה ..... עמוד ט'
- ודרשת וחקרת ..... עמוד י'
- פניני התורה ..... עמוד י"ב
- הילולא דצדיקיא ..... עמוד י"ד
- דבר בעתו ..... עמוד י"ז
- יום אידם ..... עמוד י"ט
- משולחן מלכים ..... עמוד כ"ב
- דברות קודש ..... עמוד כ"ט

**די היסטאריע**  
 אבנן די וויזשניץ מיטן קופת דבי מאיר בעל הטע  
 פון די וויזשניץ מיטן קופת דבי מאיר בעל הטע  
 וויזשניץ די וויזשניץ  
 וויזשניץ די וויזשניץ  
 וויזשניץ די וויזשניץ  
 עמוד ל"ב

להכנסת מודעות, ברכת מזל טוב,  
 הנצחת שם, לעילוי נשמת  
 ולכל שאר עניני המערכת  
 הארות והערות וכדו'  
 אפשר לפנות  
 להר"ר **אלטער אשר אנטשיל**  
**אילאוויטש** הי"ו  
 011-972-527648437

# לקח טוב

## ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

מפני דרכי שלום, הייקא על ידו נמדד המצורע.

☆

**ברש"י מלמד שאין מטהרין אותו בלילה**, זה שעינו כהות בכדינת לילה, שאינו רואה מעלת חבריו, וודאי הוא שלא יכיר בנגעי עצמו, כך שלעולם לא יבא לידי טהרה, והוה הפי' מלמד שאין מטהרין אותו בלילה. (ברכת הוד)

☆

**נגע הצרעת מן הצרוע**, בשעה שתבונן כסיבת הצרעת הוא החטא, וכיר בחטאו מן הצרוע, אזי והנה נרפא מוכטח הוא שרפא. (בת עין)

☆

**ברש"י בתולעת וכאזוב**, אותה שפלות הייבת להיות בפנימיות ובחוצניות, בתולעת וכאזוב כפולה ומכופלת. (אמרי יוסף)

☆

**את הציפור החיה יקה אתה**, כשם שהציפור השחוטתה כיפרה בשחימתה על פטפוטי דברים אסורים, כך לעומתה מכפרת רעותה הצפור החיה על דברים שהיו צריכים להאמר בקול ולא נאמרו.

(תהי"ק מהר"י מבעלזא ז"ע)

☆

**כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה**, מעלתה של ארץ היא שהאדם מכיר בה את מיעוט ערכו, כי בקרבו שורים עדיין תאוות ומדות רעות, והוה ונתתי נגע צרעת. (דברת שלמה)

☆

**ברש"י ועל ידי הנגע נותן הבית ומוצאן**, שכרו של האדם שעמד בנסיון, ונתן את ביתו מתוך אמונה, מבלי שיהדרר אחר ציווי התורה, הוא מציאת מטמוניות של זהב. (חינוך הבנים)

☆

**זאת התורה לכל נגע הצרעת**, ככה התורה לרפאות את הנגעים ותהלוצי האדם. (דגל מחנה אפרים)

☆

**וזהוהרתם את בני ישראל**, והוהרתם מלשון נור ועטרה, שישאל קדושים ראויים לנו, על כך שהם בדלים ופורשים מטומארתם. (תפארת עזריאל)

הוא, והובא אל אהרן דההן התקשרות לצדיק שהוא לתלמידיו של אהרן, וכרך וירפא מצרעת הגאווה. (נועם אלימלך)

☆

**או בהרת וזיה בעור בשרו לנגע צרעת**, יש לפעמים, שאת שאדם מתהלך במחשבה של גדלות, ספחת ונדמה לו שהוא דבוק בהש"ת, או בהרת ואף חושב שזכה לבהירות המוחק, בעוד שלמעשה נגע הוא בנגע צרעת. (שיח שרפי קודש)

☆

**והובא אל אהרן הכהן**, קדושת אהרן איש החסד אוהב שלום ורוחף שלום נמשכת והולכת לנצח, או אל אחד מבניו הכהנים, ובכחה לטהר את האדם מכל נגעיו. (תפארת שלמה)

☆

**כולו הפך לבן טהור הוא**, על אף היות לבן מסימני טומאה, הרי כאשר כולו הפך לבן כאשר מכיר הוא בטומאתו עד שדומה עליו שאין בו מתום טהור הוא.

(אוהב ישראל)

☆

**כי יהיה בנגע בראש או בזקן**, אין לך נגע כבד יותר מנגע בראש מאותו הסבור שבגלל חכמתו הוא המתאים להיות ראש בני ישראל, או בזקן וכן שהכל חייבים לכבדו בגלל שלפי דעתו הוא זקן שקנה חכמה.

☆

**זאת תהיה תורת המצורע**, בזמן הזה כשאין בית המקדש קיים, אז תורת המצורע דיני התורה העוסקים בטהרת המצורע, הם תורת המצורע ביום טהרתו פי' דם מטהרים את המצורע מנגעיו.

(צבי לצדיק)

☆

**ביום טהרתו והובא אל הכהן**, אין לך שבירת היצר גדולה מזו שעובר המצורע, לאחר שדגל בכיכול באמת, וכאשר ראה מה שנראה בעיניו כעול מספר מיד לאזרים, על אף שיש בה לשון דרע, לפי שנקפד על האמת, ואילו כעת ביום טהרתו והבא אל הכהן, חייבה אותו התורה להודק לכהן שדרכו הפוכה לגמרי, שהרי בחינת דההן אוהב שלום ורוחף שלום, מוכרח הוא לשנות מדהאמת

וידבר ה' אל משה, אמירה זו היא לאמר בבחי' ותגור אומר וקם לך, דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תוריע וילדה זכר, פי' שתשפיע להם שתכרכו בחיים.

(בית יעקב)

☆

**ברש"י כשם שיצירתו של אדם**, שלימות היצירה של האדם הוא דווקא ע"י ענוה, ולפיכך יצירתו של אדם כל בהמת.

(משמרת איתמר)

☆

**ברש"י כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה היה ועוף**, ככדי שיתבונן הבורא ב"ח שברא כל אלה. (ביכורי אביב)

☆

**ברש"י אחר כל בהמה היה ועוף**, הרודף אחר תאוותיו כבהמה היה ועוף, עצתו היא לעסוק בתורה, והוה הפי' כך תורתו.

☆

**וביום השמיני ימול**, ככך מתפייסת הנשמה על ירדתה מגבהי מרומים לעולם השפל, שהרי מיד מוכים אותה במצות מילה.

(מדיבר קדש)

☆

**זאת תורת היולדת**, אף שלא נסתיומו עדיין דיני היולדת, שהרי בסמוך נאמר ואם לא תמצא ידה, הפסיק דבתוב ואמר זאת תורת היולדת, להורות לנו כי רצונו של מקום הוא שישאל ויכלו להקריב קרבן עשיר ולא חלילה מה שמביאה זו אשר לא תמצא ידה. (דברי שלום)

☆

**אחד לעולה ואחד להטאת**, הקדים הכתוב עולה להטאת, למרות שהטאת מיועדת לכפרה, כי פנימיות רצונם של ישראל הוא להעדיף את הדורן אליו ית' על כפרתם. (אך פרי תבואה)

☆

**בעור בשרו**, השקוע בתאוות בשרו ולהוש אחרים, שאת נכשל בגאוה. (אור הגנוז לצדיקים)

☆

**שאת או ספחת או בהרת**, שורש החטא הוא הגאוה שאת, ומקורה הוא או ספחת היותו נספה ונלוה לריקים ופחזים, או בהרת שרואה עצמו זך ובהיר, ותקנתו

## שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים,  
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

בשבת הראשון מיד הוא נגאל, אבל מי שכ"כ מבולבל, שאינו מספיק עבירו שבת אחת צריך הסגר שני, שהוא ב' שבתות.

(בית אברהם)

## עיקר התשובה היא ע"י שמירת שבת

זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן, ונ"ל דהנה עתה בעוה"ר שהגלות מתגבר והיצר הרע מתגבר וכוחות הגופים חלשים א"א לקיים התשובה ע"י צום וכדומה כמ"ש בשם הרב הק' אזולאי ר"ת תשוב"ה "תורה" שבת "זידי" ב"ב"ש "הכנעה, ע"כ אמר זאת נקראת מדת מלכות שבת מלכתא הוא תקנה לתורת המצורע כמאמר חז"ל כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, וא"כ שמירת שבת הוא תקנה לתורת המצורע שלא יזיק לו ח"ו. (דברי המוצע)

## השבת היא תיקון לפגם הטא הידוע

זאת תהיה תורת המצורע, נ"ל דהנה מי שלא הי' נזהר בדיבורו ובא עי"ז לפגם ברית הקודש אית לי' תקנתא ע"י שמירת שבת כמו שכתוב הבני יששכר במאמרי שבתות דבשמירת שבת מתקנים מה שפוגמים ח"ו ברית הלשון והברית המעורר וע"כ שבת בגימ' לשון מעורר עכ"ל, ואמר הכתוב זאת הוא שבת כמבואר במ"ר אחרי, תהי' תורת המצורע ר"ל שמירת שבת תעלה ארוכה וכפרה להמצורע שפגם בלשונו ונסתעף חילל ברית קדשו.

## מאכלי שבת יש להם טעם מן וע"י נשפע פרנסה

וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות, ולק"ח למטה"ר עולה חת"ך שם הפרנסה אשר זוכה לזה בשמירת שבת כנזכר כי כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין ועל ידי שמירתו יזכה לפרנסה ולזה ולקח למטהר שתי צפרים ב' פעמים צפר גי' מ"ן בנזון רבותי אשר מאכלי שבת טעם מן בהם כנזכר. (אור למאיר)

## ע"י שמירת שבת זוכים לייחד שם הוי"ה

כנגע נראה לי בבית ובמסורה מרחוק ה' נראה לי (ירמיה לא, ג) י"ל על פי דאמר עם הספר על פסוק (ישעי נח יג) וקראת לשבת עוג זכה ענג לא זכה נגע, רצה לומר מתהפכין אותיות נגע, ואיתא בגמרא אלמלא שמרי ישראל שבת אחד כהלכתו מיד היו נגאלין, ומה שמקשים אהדי (שבת קיה:) עיין תירוצו בעוללות אפרים שהכל חדא, דמתוך שבת אחת היו באים לשבת שני, עי"ש, וידוע דכל זמן שאנחנו בגלות החל הזה, יש פירוד בין אותיות השם ברוך הוא ולעתיד נאמר ביום ההוא יהיה ה' אחד וכו' וק"ל, ואפשר שזה אמר בעל המסורה כנגע נראה לי, רצה לומר אם במקום שהיה ראוי להיות ענג, נראה לי מלת נגע בשביל שאין משמרים שבת כהלכתו, לכך מרחוק ה' נראה לי רצה לומר אותיות השם ברוך הוא רחוקים דא מדא לכן שמרו שבת מחללו וקרובה ישועתי לבא אמר ה'.

(אור פני משה)

## אף בזמנינו השבת כולו טוב וטהור כמו בזמן הבית

ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה וגו' ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה, ופירש"י בדמי טהרה לא מפיק ה', מלאת ימי טהרה מפיק ה' וכו', יל לפי דברי הזוה"ק כי כנסת ישראל בגולה היא כנדה זה זמן ארוך וכמו ההרה תקריב ללדת וכו' ונקראת טבילת יום הארון טובלת ומטהרת את עצמה ליום הארון יום שכולו טוב לעורר בחי' א"א כה"ד כבד את אביך ואת אמך יחוד א"א למען יאריכון ימיך ליום שכולו ארוך רחמים גמרים, וז"ש תש"ב בדמי טהרה אותיות שבת"ת גם בגולה השבת כולו טוב וטהור והיחודים הנעשים בו כמו מאז כמ"ש רז"ל ואוכלת עמי ממילי שבת ללילי שבת כי לבעלה מותרת, אך אל המקדש לא תבוא כי הבמה"ק איננו בבנינו, וזהו שפירש"י לא מפיק ה' כמ"ש בצרת"ה לי בצרת ה', אך במלאת ימי טהרה בביאת משיח אז מפיק ה' האחרונה מגלותה ויהי' כולו ארוך וטוב, והה' הזאת רמוז באליה"ו ה'נביא, כי השם הוי"ו בשתי תיבות אללו, אך ה' של הנביא מרוחק מתקרב מהרה, וזהו הנביא ה' נבי"א ויקרא אל יהו', ויתמלא השם הוי"ו ב"ה. (תפארת שלמה)

## ע"י עונג שבת ניצלו ישראל מהנגעים

אדם כי יהיה בעור בשרו, במדרש כששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, אמר להם משה אל תייראו אלו לאומות העולם אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח. ולכאורה אינו מובן, הכי זה תכלית עבודת ישראל בעולם לאכול ולשתות ולשמוח אתמהה, הוי ליה למימר אבל אתם לעסוק בתורה ועבודה. אלא הכוונה לאכול ולשתות על סעודת שבת דכתיב וקראת לשבת עונג, כי בסעודת שבת נתהפך נגע לענג (עי' תקו"ז תיקון כא) וכנודע (ספר יצירה פ"ב) אין ברע למטה מנגע ואין בטוב למעלה מענג. זהו כששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו אלו לעכ"ם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח בעונג שבת לנוח בו ולשמוח בתענוג אכול ושתו, ישיראל מהפכין הנגע לענג שבת וכל הנגעים לתענוגי שבת.

## בשבת באים להתבוננות לעשות תשובה

והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים וגו' והסגירו הכהן שבעת ימים שנית, ענין הנגעים באים מחמת רתיחת הדם, ומקור רבוי הדם בא מרוב תענוגים אסורים, והנה כל ענין ההסגר להטמא, הוא שע"ז שברד יושב מחוץ למחנה מושבו, היות כשבוא בבית הוא מבולבל ומשוקע בתאוות רעות בגאות ובכסף, ואינו מוכשר ומסוגל להתבונן על מצבו, וע"כ באים עליו הנגעים, ומסגירים אותו לשם התבודדות והתבוננות, ובתוך ז' של ההסגר יש גם שבת, ועושה תשובה ומתרפא מצרעתו, ואם בא הכהן ורואה שעדיין לא נרפא הנגע, שזה סימן שעדיין לא עשה תשובה, ע"כ צריך עוד שבת שני' שבתוך ההסגר השני, וזה מה שאחז"ל (שבת קיה:) אלמלא שמרו בנ"י ב' שבתות מיד נגאלין, אלמלי שמרו שבת אחת מיד נגאלין. כי מי שמתבונן מיד

# סייל מלא ברכות

מריחוק מקום וקירוב הלב, נשגר בזה ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם ידידינו וחברינו היקר והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, ידיד נאמן ומסוד לקהילתינו הק' זה רבות בשנים, איש המודות רב תבונים, מקורב בבית כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, עומד לימינינו בכל עת תדירא, את שמו הטוב נודה ונהלל בשבח ובשירה, נודע לעוז ולתפארה

## מד"ה זלמן לייב סופר הי"ד

מראשי העסקנים למען כל קדשי בית סאטמאר  
ובמיוחד לטובת כוללינו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס

### לרגל השמחה השרויה במעונו, רוממות קל בגרונו

בהכנס בנו היקר כמר בנימין יוסף גי"ז לעול תורה ומצוות

יה"ר שיזכה לראות ולרוות ממנו ומכל יו"ה רב תענוג ונחת, תורה וגדולה במקום אחת, מתוך רב שמחה ואורה, ובשכר פעליו הברוכים אך טוב וחסד בביתו יהי' שורה, וכט"ס.

### כ"ד ידידי עוקיריו השפחים בשפחתו

### פריחוק עקום וקירוב לב

פה קרית יואל ב"ב יצ"ו

יצחק אייזיק ווייס, יוסף יודא כהן, הערשל האלצער, יואל דאסקאל, פנחס צבי כהן, שלמה צבי שטרול, יעקב יאזשעק, נפתלי פנחס שטיינפעטין, שאול יחזקאל שווארץ, שלום יצחק עזריאל דאסקאל, אהרן עאיר ווייס, יואל כהן, יואל ווייס, יהודה ארי הייפליך, יהושע פאליק שווארץ, יוסף לייב יאזשעק, דוד יואל קליין, חיים עאיר גאלדבערגער

## דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,  
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

קדמך, שמוטב היה אם האדם היה נברא מוכרח במעשיו מצד טבעו, ואז לא יגונה על מעשיו. ולכוננה זו הסמך הכתוב כאן לומר וביום השמיני ימול בשר ערלתו, להורות בא שמצות מילה אנו למידים שמעשי האדם תלויים בבחירתו וברצונו, וכידו להשלים את נפשו ולתקן את מדותיו ולבחור בטוב.

**(עצי חיים, ליקוטים)**

**אשה כי תזריע וגו',** ובמד"ר זכה אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך, ונראה לבאר עפ"י"ש האוה"ח הקי שבשעת בריאת העולם לא ברא ה' כח בעולם, וזולת לעמוד ששת ימים למעם הנודע לו, ונתחכם ה' וברא את יום השבת, ובו ביום חזר ומשפיע נפש לעולם שיעור המקיים עוד ששה ימים, וחזר הלילה, וממעם זה אמרה תורה וביום השמיני ימול בשר ערלתו שיתעכב המילה עד יום השמיני, כמו שאמרו חז"ל שהיא כדי שיהי בו כח, והיינו גם כן על דרך זה שהוא כדי שיעבור עליו שבת, ותגיעהו נפש החיונית הנשפעת בעולם ביום השבת וכידוע ואז יהי בן קיימא, עכ"ד, ולפ"ז מוכן שפיר שייכות המדרש לכאן, דאמרה תורה וביום השמיני ימול בשר ערלתו בכדי שיעבור עליו שבת ותגיעהו נפש החיונית ע"י השבת, ולכן אם זכה האדם לקיים מצות ה' ושומר שבת כהלכתו, בדין הוא שיאמרו לו אתה קדמת, דאילו הוא כבר היה העולם מתמוטט, ונמצא כי כל מעשי בראשית מפלים אליו ומאוחרים לו, שהרי כל קיומם תלוי במעשיו, ואם לא זכה ואינו שומר שבת כהלכתו, אזי יאמרו לו יתוש קדמך, כי כך הוא המציאות שהוא נברא אחרון לכלם. **(דברי יואל)**

שהתשובה היתה שהספק שלי התלוי בבחירה שלי טוב מוודאי שלך, שההכרח לא ישובח ולא יגונה, וספק שלי תלוי בבחירה, כדאמרין (ברכות א:) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים טוב מהם, עכ"ד עיי"ש. ודבר זה אנו למידים ממצות מילה, כמבואר במדרש תנחומא (פי' זו"ס"ה) שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא איזה מעשים נאים של הקבי"ה או של בשר ודם, אמר ליה של בשר ודם נאים, אמר ליה למה אתם מלים, אמר ליה אף אני יודע שעל דברים אלו אתה שואל, ולכך הקדמתי ואמרתי לך שמעשה בשר ודם נאים משל הקבי"ה וכו', אמר לו הואיל והוא חפץ במילה למה אינו מהול ממעי אמו, אמר לו לפי שלא נתן הקבי"ה לישראל המצות אלא לצרף בהם. וצריך ביאור הויכוח שבין טורנוסרופוס לרבי עקיבא, אמנם לפי הנזכר נכון, שטורנוסרופוס בא בדבריו לומר שהאדם מוכרח במעשיו על טבעו מצד הבריאה ולכן לא ישובח האדם בעבודתו, לזה הביא לו רבי עקיבא ראיה ממצות מילה, שהקבי"ה לא ברא את האדם מהול, אלא האדם בבחירתו צריך להשלים את נפשו ונשמתו במצוות ומעשים טובים. וכזה יובן כוונת דברי המדרש, אחור וקדם צרתני, זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, פ"י שאם זכה האדם לכבוש את יצרו הרע לבחור בטוב ולמאוס ברע, הרי הוא קודם לכל הנבראים במעלה וחשיבות, ואף שכולם נבראו לפניו, מכל מקום על ידי שעבודתו תלוי בבחירה, ושאר הנבראים המה מוכרחים במעשיהם מצב טבעם, הרי הוא מוקדם והשוב יותר מכולם, ואם לאו, פ"י שלא זכה להתגבר על יצרו הרע לבחור בטוב, אומרים לו יתוש קדמך שלשול

זאת תהיה תורת המצורע ביום פהרתו. ויבואר עפ"י"מ דאיתא במ"ס ברכות לעולם ירגיו אדם יצר טוב על יצר הרע אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה וכו' ואם לאו יזכיר לו יום המיתה שנאמר רגזו ואל תחטאו וכו', והנה אמרו דמצורע נופריקון מוציא רע, וי"ש זאת תהיה תורת המצורע היינו להוציא הרע ההיינו היצה"ר ע"י כח התורה, וממילא יהיה ביו"ם פהרתו שתיכף כאותו יום יוכל לטהר עצמו מכל שמץ ודופי, לא כן הדרך האחרון הנ"ל הזכרת יום המיתה יום האחרון מועד לכל הו', כי זהו רק טהרה התלויה בזמן באחרית הימים וכמ"ש ותשחק ליום אחרון, אבל ע"י התורה יוכל תיכף ומיד לטהר עצמו מכל סיג ופגם, וזהו ביום פהרתו, באותו יום תיכף יטהר ע"י התורה דמגינא ומצלא מן החטא. **(קדושת י"ש)**

**דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכה,** איתא במדרש (ויקיר פי"ד א') הה"ד (תהלים קל"ט ה) אחור וקדם צרתני, זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך שלשול קדמך. ותמהו כל המפרשים דמכיון שהאדם נברא אחר כל מעשה בראשית, הא"ך יתכן לומר שאם זכה הוא ראשון לכל מעשה בראשית. ויתבאר על פי דברי הגמרא (הולך ז) רבי פנחס בן יאיר הוה קאויל לפדיון שבויים, פגע ביה גינאי נהרא, אמר ליה גינאי חלוק לי מימד ואעבור בך, אמר לו אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עשה ספק אי אתה עושה, אני ודאי עושה, אמר ליה אם אין אתה הולך, גזרתי עליך שלא יעברו בך מים לעולם, חלק ליה. ופירש המהרש"א



# מפעל החסד "ידי משה"

ע"ש כ"ק מרן רבינו משה בהגה"ק רבי חיים צבי זי"ע

שע"י התאחדות האברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

המשרד: רח' קדושת יו"ט 17 קרית יואל בני ברק, טלפקס: 6168833

## שיר וקול תודה

מרחוק מקום וקירוב ליבאה, נברך ונשגור ברכת מזלך טבא וברכת הודאה, אל מעייך ידידינו החשוב רב פעלים לתורה ולתעודה, כל פה אליו יודה, אהוב וחביב על כל יודעיו ומכיריו, שמו הטוב בפעליו הברוכים והכבירים הולך לפניו, חן וחסד נסוך על פניו, עומד תמיד לימין מפעליו, שנוכל לבוא בעזרת בני קהילתנו,

האי גברא יקירא, אחיעז"ר ואחיסמ"ך של מפעלנו בכל עת תדירא

## מזה"ר זלמן לייב סופר הי"ד

אב"י בעיר תהילה קרית יואל יע"א

להגל שמחתו, שיר ושבח על שפתו  
בהכנס בנו כמר בנימין יוסף ני"ו לעול התורה והמצוות

זבאהי עידנא דחדוותא, נשגור לו בחדא מחתא, בהני שורתא, כסא דברכתא, מלא טיבותא, בהודאה ורבותא, לעילא מכל תושבחתא, על אשר עומד תמיד לימינינו במסירות רבה דלא אפשר למפרט בשפתותא, ע"כ נודה לשמו בהדרותא

היהר מלפני אבינו שבשמים, שיזכה לראות ולרוות מהם נחת מלא חפניים, וימשיך להרבות פעלים להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך רב שמחה ואורה, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, ומלכנו מרן רבינו שליט"א בראשינו, בב"א.

החותם לפען שמו באהבה ובהערכה, ידידו עוז אסיר התודה והברכה

פסח אהרן גרינוואלד

בשם מפעל החסד "ידי משה"

בני ברק יצ"ו

## סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

## בשפתי צדיקים

### ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית

פע"א בדרשת פרקי אבות סיפר מרן העצי חיים זצ"ל שבימי הפסח בא אליו איש נכבד וסיפר לפניו במר נפשו, שכאשר בא לביתו בליל פסח ורצה לערוך הסדר, ענתה אשתו שימתין מעט, ועל תמיהתו נתברר שבנותיו הלכו לאיזה מקום שערכו הציונים איזה משחק, וכשבאו בחזרה דיבר עמם בגנות נגע הציונות, וראה שדבריו נופלים על אזנים אטומות וכבר נתפסו ברשת טמנו, ולא ידע לשות עצה בנפשו. ופירש בזה מרן זצ"ל ובא אשר לו הבית, שיבוא אל הכהן כל זמן שהבית עדיין ברשותו, אבל אם הבית כבר אינו ברשותו אז כבר מאוחר הוא, והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית שעדיין הוא כנגע בכ"ף הדמיון, אבל אם הוא נגע אז כבר מרה הוא, ומה יוכל הכהן כבר לעשות עוד.

(הרה"ג ר' ישראל וויליאגער ז"ל תלמיד מרן העצי חיים זצ"ל)

### נגע צרעת הוא

הרה"ק רבי מרדכי מנעשכזי זצ"ל הזמין אצל הרה"ק רבי משה סופר מפשעווארסק זצ"ל שיכתוב בשבילו ספר תורה, והכתובה נמשכה שלוש שנים, לאחר שסיים, קבע פרס של שלשה זהובים בעד כל שגיאה שימצאו בספר, הביאו מגיה, סגרו אותו בבית הכנסת, והרחיקו מעליו עט ודיו וסכין וכדומה דברים שבהם היה יכול להכניס שגיאות בספר, מאחר שהמגיה יגע ולא מצא כל שגיאה, רצה לפחות להרויח שלשה זהובים בעד שגיאה אחת, תלש שערה מזקנו, הרטיב אותה ברוק והיה מחליק בה בלי הרף באות גימ"ל שבמלים "נגע צרעת" שבפרשת מצורע, עד שמילא את החלל שבאות גימ"ל והפכה לנו". כשהצביע בהתפארות על השגיאה שמצא ותבע את שכרו, אמר לו רבי משה: "אתה עשית זאת, כי אני עודני זוכר את הייחוד שכיוונתי בשעה שכתבתי את המלה הזאת, ולאות הוכחה אל אמיתות דברי ידבק בך נגע הצרעת כל ימך". אחרי זמן בא בעל המגיה המצורע לעיר אוהעל למרן הישמח משה וביקש ממנו קמיע נגד הצרעת, משהלך לו אחרי שקיבל הקמיע, רץ אחריו הישמח משה ודרש ממנו שיחזיר לו הקמיע, ואמר לו: "אתה נושא עליך לטותא דרבנן דלית לה רפואה". ורבי משה מפשעווארסק תיקן לאחר מכן בעצמו את הספר תורה.

(שיח שרפי קודש)

### הצרוע אשר בו הנגע

פע"א היה אצל הרה"ק ר' שלום מבעלזא זי"ע בשב"ק פרשת תזריע איזה רשע ואפיקורוס, שלא היה מאמין באמונה שלימה בהשי"ת ובשעת קריאת התורה צעק הרה"ק בקול רעש גדול: "הצרוע אשר בו הנגע", והרגיש אותו האיש

בנפשו אשר צעקה זו עבורו היא, אכן לא שת לבו גם לזאת, ודחה ממנו כל מחשבה להטיב, כדרך הרשעים, ולא עשה תשובה, ובעת סעודת היום אמר הרה"ק תורה והתחיל בפסוק זה: "הצרוע אשר בו הנגע" ואמר דהאותיות שלפני אותיות צ'ר'ו'ע' הן ה'ס'פ'ק', כי מי שיש לו ספיקות בעיקרי האמונה בוודאי יקויים בו "אשר בו הנגע", וכך הוא שנתקיים בו כל מאמר הכתוב ונעשה מצורע מכף רגלו ועד ראשו, ואיש הזה בעצמו סיפר זאת אחר כך.

### זאת תהיה תורת המצורע

אל הרה"ק ר' מאיר'ל מפרימישלאן זי"ע נכנסה אשה במר נפשה ופרצה בכביה נוראה על אודות בנה יחידה ששלטונות הצבא רוצים לקחתו הימנה, פתח הרה"ק ר' מאיר'ל את פיו ואמר הן כתיב וידבר ה' אל משה לאמר זאת תהיה תורת המצורע, צדיק הדור נקרא משה, וידבר ה' אל משה, ה' מדבר ואומר אל כל צדיק שבדור לאמור שיאמר עצתו וגזרתו על כל דבר ודבר, ובכן המשיך הרבי כהרגלו - מאיר'ל אומר - זאת תהיה תורת המצורע, על צרה זו תהיה העצה שבנה ייעשה מצורע, ועל ידי זה יצא לחפשי, אבל בתנאי ש"כיום שחרתו" בו ביום שישתחרר ויצא לחפשי חנם יהיה שחרתו ויטהר לגמרי מצרעתו, וכאשר גזר אומר כן קם וכן היה.

(דברי מאיר)

### שתי ציפרים חיות

יסופר שכשהי' הרה"ק ר' יהושע מבעלזא זי"ע בהאסיפה כללית בלכוב בשנת תרמ"ב עם כמה מאות גדולי ישראל, ובעת שרצו המתחדשים להרוס דת היהודית רח"ל צעק ככרוכיא בקול להבת אש, והיה אז אצלו אחד מגדולי וצדיקי הדור וישב ושתק, ואמר לו הרה"ק הלא כתיב "עת לחשות ועת לדבר" וכעת הגיע העת לדבר ולא לחשות ולמה אתם מחשים, ופירש אז מה שקשה בעיניו בענין הציפרים שהיה המצורע מביא, אחת נשחטה ואחת נשארה חיה, ולכאורה בשלמא הציפור השחוטה באה לרמז לו על שפטט ודיבר דברים אשר לא כדת, כמ"ש שם רשיז"ל שהנגעים באים על לשון הרע שהוא משה פטפוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו ציפרים שמפטטין תמיד בצפצוף קול, והציפור השחוטה מרמזת לו כמו שהציפור השחוטה אינה יכולה לדבר, כמו כן היה לו לשתוק ולא לדבר לשון הרע, משא"כ הציפור החיה למה באה, הלא הוא בא כעת לתקן עוונותיו ואין קטיגור נעשה סניגור, רק הענין הוא דכשם שהציפור השחוטה באה לכפר על שדיבר במקום ששתיקתו היתה יפה מדיבורו, כמו כן הציפור החיה באה לרמז לו לשוב על מה ששתק במקום שדיבורו היה יפה משתיקתו, כגון במקום שהפושעים רוצים להרוס ח"ו דת היהודית.

(קול התור)



בס"ד

## מען קען הערן די די גאר וויכטיגע דרשות בעניני כשרות:

<p>מיין גשמיות (קאר וכדו') איז 'למהדרין'! ... איז מיין רוחניות אויך? געזאגט געווארן דורך חז"ה ר' שלמה זלמן וויינבערגער שליט"א ר"ם ישיבה קטנה</p>	<p>וואס אין אר"י איז אפגעפרעגט, איז דא אין די געשעפטן!... געזאגט געווארן דורך חז"ה ר' שלום וועבערמאן שליט"א מנה"ר בית רחל ק"י</p>
<p>אונזער פליכט: א "קרית יואל" כשרות סטאנדארט? געזאגט געווארן דורך חז"ה ר' שמואל שלמה סעלער שליט"א מגיד משרים בקהילתנו</p>	<p>צו קען יעדער זיין א בעל מכשיר? געזאגט געווארן דורך חז"ה ר' יושע כ"ץ שליט"א אב"ד מאנרוכ</p>

ביים

# כינוס רבתי בעניני כשרות

אין ביהמ"ד הגדול קרית יואל

דרוקט נומער 2 פאר די אפטיילונג פון  
קול משמרת הכשרות

718-305-6942 212-444-9899

1

1. קהילות  
אפטיילונגען

8. אפדעיט'ס פון  
סיסטעם, שיעור  
יסודי התורה

9. אינטערסאנטע  
אפטיילונגען

2

קול משמרת  
הכשרות

3

הוק-אפ'ס

4

דברות קודש

5

מסיבות

6

שיעורים  
ודרשות

7

חק וחז"ר

9

מערכת

ועד האש"ל

# פרפראות לחכמה

## מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

לשמור מאד ולעשות, זכור את אשר עשה ה' אלוךך למרים, וכי מה ענין זה לזה אלא מלמד שלא נענשה אלא על לשון הרע, והנה המרגלים שסיפרו לשון הרע בתחילה אמרו (במדבר י"ג כ"ג) "באנו אל הארץ אשר שלחנתו וגם זבת חלב ודבש היא" ואח"כ אמרו "אפס כי עז העם היושב בארץ" (י"ג כ"ח) כי כן דרכם של מספרי לשון הרע אם אין אומרים קצת אמת בתחילה אין מתקיים בנפול, וכן אמרו רז"ל (ב"ב קס"ד) לעולם אל יספר אדם בטובתו של חברו שמתוך טובתו בא לידי רעתו, ופירש"י בא לידי רעתו, לידי גנות מתוך שמרבין בשבחו מזכירין שם גנות שבו, וז"ש "וזאת תורת המצורע" תורתו של מוציא שם רע היינו דרכו של מספרי להיד "לטרהר" קודם מספר בשבחו של חברו אבל לבסוף מגיע "או לטמא" מתוך שבחו בא לידי גנותו.

☆

והנה לא הפך הנגע את עינו טמא הוא. אי במדרש דנגעים באין על עין הרע, וי"ל דהנה מציע במשנה כל מי שיש בו שלשה דברים הללו הוא מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים הוא מתלמידיו של בלעם הרשע עין טובה וכו' תלמידיו של אברהם אבינו עין רעה וכו' תלמידיו של בלעם הרשע. וזהו שרמו לנו הכתוב לא הפך הנגע את עינו שעדיין לא שב ולא תיקן את עיני הרעה לעין טובה, ולכן טמא הוא.

☆

בגמ' איתא מאי תקנתו של מספרי לשון הרע אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה וכו' ואם עם הארץ הוא ישפיל את עצמו, עכ"ד הגמ', והנה לכאורה קשה למה נתן לת"ח תשובה אחת ולשאר כל אדם תשובה אחרת, וי"ל דבאמת נתון תשובה אחת לתלמיד חכם ולעם הארץ, דהנה איתא בגמ' רב שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ופריך הגמ' והא כתיב וה' הולך לפנייהם וכו', ותריך התם כולי עלמא דליה, הא התורה לא דליה הוא, ופריך הגמ' הא כתיב ובתורתו יהגה, ומשני דלאחר שעסק ויהגה בה היא תורתו, עכ"ד הגמ', והשתא מבואר כי באמת התשובה הראויה הוא שישפיל את עצמו, אך אם תלמיד חכם הוא א"כ אי אפשר לו להשפיל את עצמו דהא אין כבודו מחול כג"ל, ע"כ אמר יעסוק בתורה ויהגה בה ויהי התורה דליה, ואז יוכל לבוא לתשובת המשקל שישפיל את עצמו, נמצא דנותן תשובה אחת לתלמיד חכם ולשאר כל אדם. (תוכת התורה)

וביום השמיני ימול בשר ערלתו. איתא בתנחומא (תצה א) ילמדנו רבינו קטן לכמה נמול כך שנו רבותינו קטן נמול לשמונה מה טעם כשם שנמול יצחק אבינו, וקשה מה שאלו התלמידים הלא כתיב מפורש בכתוב "וביום השמיני ימול", ועוד מה השיב להם מיצחק ולמה לא השיב להם מהפסוק הזה, אכן י"ל דהנה אמרו חז"ל (דה ל"א) ומפני מה אמרה תורה מילה לשמונה כדי שלא יהא כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, וזה אפשר לומר אם נולד זכר לבד אבל אם נולדו תאומים זכר ונקיבה א"כ הוה טומאת האם שבועיים ואז לא שייך הטעם הזה ויכול להיות שאינו נמול לשמונה, וזה ששאלו קטן (שנולד חדר עם נקיבה) לכמה נמול והשיב להם "נמול לשמונה כשם שנמול יצחק אבינו" כדאיתא (ב"ב ס"ד) בת היה לו לאברהם ובכל שמה, והקשו המפר' היכן נזכר בתורה לידת הבת ותיצו מוכת"ב (בראשית כ"א ח) ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל "את" יצחק וכל מקום שכתוב "את" בא ללמד שנולד תאומים כמו שדורשים אצל השבטים ממילא גם עם יצחק נולדה תאומה בת ושרה היתה טמאה שבועיים ונמול לשמונה כדכתיב "וימל אברהם את יצחק בן שבעה ימים כאשר צוה אותו האלקים".

☆

והצרוע אשר בו הנגע וגו' וטמא טמא יקרא. איתא בגמ' (שבת ס"ד) וטמא טמא יקרא צריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים, ופירש"י הוא עצמו אומד טמא רחוק מעלי, וקשה למה צריך להודיע צערו לרבים יותר מחולה אחר, וי"ל בפשטות דהנה רש"י פירש על הפסוק (בראשית כ"א י"ח) "וישמע אלקים את קול הנער" מכאן שתפלת חולים יפה מתפילת אחרים עליו, וא"כ למה הוצרך כאן לתפילת אחרים ויהי כח תפילת נחולה יפה הוא ביותר, אכן י"ל דאיתא בזהר (חלק ב' ג' נ"ט) מפני מה נקרא מצורע מוסגר מפני שמוסגר תפלתו בשמים, ומשו"ה יובן דצריך להודיע צערו לרבים כדי שרבים יבקשו עליו רחמים שהוא אינו יכול כיון שמוסגר תפלתו בשמים.

☆

זאת תורת נגע צרעת וכו' לטהרו או לטמאו. וקשה דלהיפך היה צריך לומר קודם לטמאו ואח"כ לטהרו, וי"ל עפ"י דאיתא בספרא (פסוק ה) לאמר לו הכהן דברי כיבושים בני אין הנגעים באים אלא על לשון הרע שנאמר השמר בנגע הצרעת

### לעילוי נשמת

האה"ח מרת **דבורה ב"ר שלמה ז"א דאסקאל ע"ה**

**נלב"ע ח' אדר תש"ע**

ת.נ.צ.ב.ה.



## ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

## ודרשת והקרת

### בענין תגלחת בניזיר מצורע

ובאורח מישור על הרמב"ם תי' את קושיית הראב"ד בדרך נכון, דבגמ' מבואר הטעם בשאלה זוה מפורש בתורה, והרמב"ם מבאר הטעם של המצווה כדרכו של הרמב"ם בכמה וכמה מצוות, אבל כמוכן שמכח טעמו של הרמב"ם א"א להקשות על הפסוק משום דלא מפורש בקרא בהדיא, וכן אין להקשות על הגמ' דלימא לן טעמייהו, ומביא כמה ראיות נוכות לדבריו, דהנה הרמב"ם (נפלי המלוות ל"ט מ"ג) כתב הטעם דאסור השחתת פאת זקן משום שכומרי הגויים הי' דרכם להשחית זקנים עב"ד, א"כ לכאורה תקשי למה אסרה תורה דווקא גילוח שיש בה השחתה, הרי אפי' אם אינו גילוח שיש בו השחתה ממנו נמי נראה ככהני גוים והוי ליה' חוקת הגוי, אלא על כרחך דלא קשה מידי דהטעם א"צ להיות שוה בכל ענין שצוותה תורה.

וכן מביא ד' הפסקי מהרא"י שב' (סי' ק"ט) דאין להקשות על הסמ"ג דכתב שהטעם שאין מניחין תפילין בשבת משום דיש כבר שבת ומילה שהם שני עדיות לשני אותות, ולכא' לפי"ז הטעם במתו אחיו מחמת מילה דאין מלין אותו, נימא דיניח תפילין בשבת, משום דאין לו ב' האותות, אלא על כרחך דלא קשה דרך אגדה בעלמא הוא, ולפי יסוד הנ"ל מתורץ קושיית ספר בה"ז שהקשה על הרמב"ם דמבאר דהתגלחת דוחה הניירות כיוון שכבר נטמא וימי חלוטו אין עולין לו וכו', ולכא' לפי"ז תקשי אמאי בימי הסגירו ג"כ דוחה תגלחת, ולפי"ז הבנ"ל לא קשה דאע"פ דהרמב"ם כתב הטעם מ"מ אינו שווה בכל ענין.

ווק'ו' בהה"ז בלא"ה לא קשה דבוודאי עיקר הטעם שתגלחת דוחה כיוון שנטמא וזה שהוסיף וכו' דאין עולין לו ימי חלוטו לרווחא דמילתא נקטייה, אבל פשיטא דעיקר הטעם משום שנטמא, וא"כ אין נפק"מ בין טמא מוסגר למוחלט ודו"ק.

ובשו"ת שואל ומשיב (ס"ב סי' קפ"ב) מיישב קו' הראב"ד בהקדם מה שהקשה על עצם ד' הגמ' דכתב שניירות ישנו בשאלה וע"כ עשה דתגלחת דוחה אותה, ולכא' קשה לפי"ד התוס' בכריתות (דף י"ג:) ד"ה ארבע וכו', כתבו דמקודשין אע"פ דישנו בשאלה, מ"מ השתא כיוון שנוזק הדם כהלכתו ליתא בשאלה, עיי"ש, חזינן

בפרשתן, וכבס המטהר את בגדיו וגלח את כל שערו ורחץ במים וטהר, הרמב"ם (נפ"ז מהל' טוהר טע"ז) כתב ניזיר שנצטרע ונרפא מצרעתו בתוך ימי נזירותו הרי זה מגלח כל שערו שהרי התגלחת מצוות עשה שנאמר וגלח את כל שערו ועשה דתגלחת דוחה ל"ת דניזיר, ואע"פ שניזיר הוי עשה ול"ת דכתיב קדוש יהי' גדל פרע, ואין עשה דוחה ל"ת ועשה, מ"מ כיון שנצטרע בתוך ימי נזירתו ממילא כבר נטמא בצרעתו א"כ בטל העשה מאליו, ונשאר רק הל"ת של תער לא יעבור על ראשו ולפיכך בא העשה של תגלחת ודוחה הל"ת של נזירות, עכתו"ד הרמב"ם.

והראב"ד חולק על הרמב"ם וכ' דברישי יבמות הרי מבואר הטעם שניזיר מצורע מגלח שערו בתוך ימי נזירתו, וטעמו משום דהוי ל"ת ועשה שישנו בשאלה ולא כטעמו של הרמב"ם, וכולם כאחד נתייגעו למצאו ביאור בד' הרמב"ם בשנותו את טעמו מהמפורש בגמ'.

הטורי אבן מבאר ד' הרמב"ם דאלו ואלו דא"ח וצריכים שני הטעמים כדי להבין אמאי ניזיר שנצטרע מגלח בתוך נזירותו, דלכא' תקשי האין עשה דתגלחת דוחה ל"ת דניזיר, הרי לא היא בעידנא דהרי מיד כשגילח שער אחד עבר על הלאו דניירות והעשה אינו מקיים עד שיגלח כל שערו כדכתיב וגלח "כל" שערו, ונמצא דבעידנא דמיעקר לאו לא מקיים העשה, וע"כ הוכרח הגמ' להוציא טעמ"א מנרתיקה, דמשום דישנו בשאלה דהרי יכול לשאול על נזירותו, ואי בעי מצי למימר לא בעינא לניזירותיה, וא"כ ליתא כלל ל"ת דניזיר, ולכך דוחה העשה של מצורע את הל"ת, בצרעת, וע"כ הוצרך ג"כ הטעם דכן ישנו בשאלה.

אמנם אכתי תקשי דא"כ נילף מהבא דעשה דוחה ל"ת ועשה דמהיכא תיתא דכיוון שישנו בשאלה קיל טפי, ע"כ כתב הרמב"ם העשה בטל מאליו וכדבריו, וגם הל"ת בטל הטעם דישנו בשאלה, א"כ שפיר אתיא עשה דתגלחת ודחי, ומוכן ע"י שני הטעמים דווקא, וטובים השניים, ודו"ק.

ולאמיתו של דבר כ' הכסף משנה על קו' הראב"ד ד"ל דתרי טעמא איבא וחד מינייהו נקט, עכ"ד ולפי"ד הטו"א מוזן.

ובדברי יחזקאל (פי"ג) הקשה ע"ד החת"ס דאין הנדון דומה לרא"ה דבשריפת קדשים באנשים יש ביו"ט עשה ול"ת, ובנשים ליכא העשה מטעם שזמן גרמא אבל איסור הל"ת בנשים הוא אותו הלאו שיש באנשים, נמצא דבנשים יש אותו הלאו שהוכפל אזהרתו גם ע"י עשה, ומה דנשים פטירי בעשה אינו מגרע אלמותו של הלאו וע"כ לא דחי עשה דשריפת קדשים הל"ת דיו"ט משום דאלים.

משא"כ בנויר דעיקר העשה דגדל פרע הוא משום שהוא קדוש, וא"כ כשנצטרע ובטל קדושתו, א"כ ממילא בטל סיבת העשה, ואינו אלא לאו בעלמא, ואין לו תו שייכות עם העשה, א"כ הוי הלאו ככל לאו בעלמא שאין עמה עשה ואינו אלים טפי משאר לאוין, ושפיר מצי עשה למידחי, וא"כ הדרא קו' הראב"ד לדוכתא וצ"ע.

ובספר כתר תורה (מהגאון מהר"ם פן סג"ק מנאלדיטשווי ו"ט) כתב לתרץ ד' הרמב"ם ומבאר שלכן כתב הטעם דהעשה נתבטל, ולא כתב טעמו של הגמ' דישנו בשאלה משום שרצה ליתן טעם אפי' באופן דלא שייך הטעם דישנו בשאלה כגון בקיבל עליו נזירות שמשון דאז לא שייך לשאול על נזירותו בכל אופן, וע"כ לא רצה הרמב"ם לכתוב הטעם משום דישנו בשאלה, ע"כ כתב הטעם דמשום דנתבטל העשה דנזירות, וטעם זו שייך גם בנזירות שמשון, ובגמ' נקט הטעם דישנו בשאלה משום דאקרא קאי וקרא לא איירי בנזירות שמשון, משא"כ הרמב"ם דכולל כל נזירות.

אמנם הכלי חמדה הקשה עליו דליכא למימר דזו סברת הרמב"ם דהרי יש לעיין אי שייך כלל העשה דקדוש יהי' בנזירות שמשון, דהרי כל נזירותו הי' מזה שהמלאך הזויר ולא הי' נזיר גמור כדמבואר ברמב"ם (פ"ג מהל' נזירות), ואין רואין בהפסוקים שהמלאך קורא אותו קדוש, ותו אי קדוש הוי האיך יכול ליטמא למתים ומשמע דאינו בגדר קדוש, ואי נימא דכיוון דמותר למי שקיבל עליו נזירות שמשון ליטמא למתים אינו נפקע ממנו הקדושה במה שנמטמא למתים, א"כ תקשי דאד"נ בימי צרעתו נמי לא יפקע קדושתו כיוון דאינו מוזהר על הטומאה, ואדרבה התייבח לד' הגמ' דהטעם משום דישנו בשאלה לא קשיא מנזירות שמשון דהרי כל הטעם נזירות שמשון לא מהני שאלה משום דשמשון הי' נזיר עולם וקיבל עליו להיות כשמשון ע"כ לא מהניא שאלה, א"כ בעצם הנזירות ישנו בשאלה א"כ קיל לגבי תגלחת, נהי דבאופן זה ליתא בשאלה, משא"כ לד' הרמב"ם דהטעם משום דנטמא ואין עולין לו ימי צרעתו במנין ימי נזירותו, א"כ מה יענה בנזירות שמשון דלפי"ד עולין מן המנין א"כ איכא עשה וא"כ הוי נזירות עשה ול"ת.

מד' התוס' דאפי' במקום שישנו בשאלה, אבל באופן שכבר התחיל לעשות מצוותו לא שייך לומר הקולא דישנו בשאלה, א"כ ה"נ בנידון דידן אה"נ דנזירות ישנו בשאלה ויכול לשאול על נזירותו, אבל כיוון שנצטרע בתוך ימי נזירותו, וכדברי הגמ' דאז אין עולין לו ימי חלוטו במנין ימי נזירותו, א"כ האיך שייך למימר דהטעם דמותר לגלח בתוך ימי נזירותו משום דעשה דתגלחת דוחה עשה ול"ת של נזירותו משום דישנו בשאלה, והרי בנידון דידן לא שייכא, אלא על כרחק צ"ל דהגמ' אזיל כמאן דאמר דאפי' בנזיר שנצטרע עולין לו ימי חלוטו, ואין צריך למנות מחדש, ודהרי הוא פלוגתא בגמ' (ס"ג נ"ג) אי נזיר שנצטרע ימי חלוטו דהיינו הימים שהי' טמא טומאת מצורע אם עולין לו למנין ימי נזירותו או שאין עולין לו לימי נזירותו וא"כ שפיר שייך למימר דאית ביה קולא שישנו בשאלה, דעדיין יכול לשאול על נזירותו דהרי הוא עוד בתוך ימי נזירותו. ולפי זה מובן ד' הרמב"ם דהרי הרמב"ם פסק דנזיר שנצטרע אין ימי חלוטו עולין לו מן המנין וא"כ מובן דלא הי' יכול לומר טעמא דישנו בשאלה, דהרי הדרא קושיא לדוכתיה דמאחר שאין עולין לו ימי חלוטו, א"כ לא שייך טענת ישנו בשאלה, כד' התוס', וע"כ הוצרך לבאר טעם אחר.

והחתם סופר (נתי"ב עמ"ס נד"ק פ"ג טו. מד"ה קונס סו"ס וס') מיישב ד' הרמב"ם על שלא כתב הטעם משום דישנו בשאלה, עפי"ד התוס' בפ"ק בקידושין (דף ל"ה) בד"ה מעקה וכו' שכתב דנשים אסורות להדליק בשמן שריפה ביו"ט אע"ג דלכאור' באנשים יש ל"ת ועשה ביו"ט וע"כ לא דחי עשה דשריפת קדשים הל"ת ועשה דיו"ט, אבל נשים דפטורות ממ"ע שהזמן גרמא, וא"כ לית בהו ביו"ט אלא ל"ת א"כ נימא דאית עשה דשריפת קדשים וידחה ל"ת דיו"ט, ומבאר תוס' דבמקום שיש איסור עשה גם הלאו חמור טפי משאר לאוין ואינו נדחה מפני עשה.

והנה הרי טעם הרמב"ם שנויר שנצטרע מותר לגלח כיוון שעשה דתגלחת מצורע דוחה ל"ת דנזיר, ואע"פ דאיכא נמי עשה בנזיר, מ"מ כיון שנטמא בטל העשה ונשאר ל"ת גרידא והיא נדחית מפני העשה אמנם אכתי תיקשי דהרי הל"ת אלימא טפי משאר לאו כיוון דיש עמו עשה ולא נדחית מפני עשה כד' התוס' בקידושין, על כן על כרחק צריך לומר גם הטעם דהל"ת ישנו בשאלה וא"כ הלאו קיל טפי, כשאר לאוין ושפיר נדחית הלאו, אבל כמובן דאי לאו ביאורו של הרמב"ם שהעשה נתבטל, לא הי' מועיל הטענה דישנו בשאלה, וע"כ הוצרך שניהם, ורבאמת כתב הרשב"א (בבב"א ס"ג ס"י ע"ג) דאליבא דאמת עשה ול"ת אינן נידחין מפני עשה אפי' כשישנו בשאלה, וא"כ עפי"ד החת"ס יתיישב ג"כ שי' הרשב"א.

## פניני התורה

פנינים וחידושים בגמרא מס' יומא  
הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

נר"נ ע"י אחד המגי"ש

## בנו בית הכנסת ליד העזרה, לרמו שבזמן הזה בית הכנסת היא במקום בית המקדש

נתן אדלר זצ"ל שקיבל בקבלה כי הציווי כאן היה לבנות ליד העזרה בית כנסת מיוחד, בכדי לרמוז ולסמל את העתיד לבוא כאשר יחרב המשכן ובית המקדש הראשון והשני, ובתי כנסיות בזמננו הם בתי מקדש מעט, וכבר בזמן המשכן ובזמן המקדשות היה סמוך להם בית כנסת.

במשנה (יומא ס"ה) **"בא לו כהן גדול לקרות, אם רצה לקרות בבגדי בוך קורא, ואם לאו קורא באצטליה לכן משלנו. חזן הכנסת נוטל ספר תורה וכו'".** וברש"י (ד"ה אצטליה) כתב **"בית הכנסת היה סמוך לעזרה בהר הבית"**.

מבואר מדברי רש"י דהיה בית הכנסת ליד העזרה, ונתקשו המפרשים למה הוצרך לבית הכנסת, הרי היו יכולים להתפלל בעזרה, ובשפ"א כתב ליישב דכיון שאסור לישוב בעזרה, והרי הוא טירחא גדולה, לכן בנו בית הכנסת.

## עבודת קריאת התורה של הגה"ק בעל דברי חיים מצאנו זי"ע

במשנה (שם) **"הרואה כהן גדול כשהוא קורא, אינו רואה פר ושעיר הנשרפין, והרואה פר ושעיר הנשרפין אינו רואה כהן גדול כשהוא קורא, ולא מפני שאינו רשאי, אלא שהיתה דרך רחוקה, ומלאכת שניהן שוה כאחת"**.

מסופר שפעם נסע הרה"ק האבני נזר זצ"ל לקארלסבארד, דרך טשעבין הסמוך לביאלא, והרה"ק רבי אהרן אב"ד ביאלא זצ"ל יצא לקראתו לקבל פני קדשו. ושמע שם שהאבני נזר זצ"ל בעת למדו בליל יוהכ"פ עם בניו ונכדיו ברמב"ם סדר עבודת יוהכ"פ, ובהגיעו לענין קריאת הפרשה ע"י הכהן גדול, ושריפת הפרים, שלא יכלו לראות שניהן, כיון שאירעו בזמן אחד.

שאלו אחד מנכדיו בלשון תמיהה שאיננו מבין מזה העבודה בקריאת התורה, ומי היה מתעניין בזה בזמן שהיה לו לראות עבודת השריפה, והשיב לו האבני נזר זי"ע אילו ראית פעם את הדברי חיים מצאנו זי"ע קורא קריאת התורה, היית כבר מבין מהי עבודת הקריאה, שרבים לא רצו לעזוב ראיית עבודה זו. (שיחתן של עבדי אבות ח"א עמ' לח)

### עם הכסף שנותר מן המשכן בנו ביה"כ

ולפי המבואר ברש"י דהיה בית כנסת סמוך לעזרה, יומתק לנו להבין דברי החת"ס לפרש דברי המדרש במדרש רבה (שמות נ"א ב) **"שנכנס משה אצל בצלאל, ראה שהותיר מן המשכן, אמר לפני הקב"ה רבון העולם עשינו את מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר, אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות"**. ונתקשו המפרשים הרי משה כבר גמר כל מלאכת המשכן, א"כ כבר עשה המשכן לעדות.

והחתם סופר (פרשת ויקהל) כתב לתרץ בשם רבו הגאון רבי

# דברים הנוהגים בבית"כ דוגמת בית המקדש

מצאנו הרבה דברים שהז"ל דימו בית הכנסת דוגמת מה שהיה נהוג במקדש, ונצטט אחדים מהם:

## ויראת מאלקיך -

צוה בהכנס למקדש או לבית הכנסת או לבית המדרש שינהג בהם מורא וכבוד, דכתיב בפרשה בהר סיני (ויקרא כ"ז) "את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו", לא מן המקדש אתה ירא אלא ממי שהזהיר על המקדש, פירוש מן הקב"ה, ומצינו בבית הכנסת ובית המדרש שנקראו מקדש, דתניא בתורת כהנים, "והשמותי את מקדשיכם", לרבות בתי כנסיות ובתי מדרשות, ואמרינן במגילה (פרק בני העיר כ"ט) "ואהי להם למקדש מעט בארצות אשר באו שם", אמר רבי יצחק אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבל, למדנו כשאמרה תורה מקדשי תיראו, שבתי כנסיות ובתי מדרשות בכלל. (יראים שכ"ד)

## לרומם את בית אלקינו -

כשם שנבנה בית המקדש בגוב ההר, כך נצטוינו להגביה בית הכנסת יותר מבנייני שאר הבתים, שנאמר "לרומם את בית אלקינו". (כד הקמח בית הכנסת)

## לצפות הקירות והתקרות בזהב ובכסף -

יש לדעת ג"כ שחובה ליפות את הבנין, לצפות את הקירות, לגלף את התקרות והדלתות, להדרם ולצפות את הקרקע בשיש או במרצפות, בצורה היפה עד כמה שאפשר, וכל שהיכולת מאפשרת, עד כי לו אפשר היה שהקירות יהיו מצופים בזהב ובכסף בדומה למה שהיה בבית המקדש, יש לעשות זאת. (המספיק לעובדי ה' פרק כ"ה)

## להדליק נר -

נהגו כל העולם להדליק נר בבית הכנסת קודם שיכנס אדם שם להתפלל... מפני שכך היו עושין במקדש. (כל בו בית הכנסת)

1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות  
3 חוק-אפי"ס 4 דברות קודש 5 מסיבות  
6 שיעורים ודרשות 7 חק וחז"ר 8 מערכת

718-504-2188

845-537-6660

845-694-4550

020-8002-9580

0161-420-8878

ברוקלין

קרית יואל

מאנסי

לאנדאן

מאנטשעסטער

לאקאלע נומערן



718-305-6942

212-444-9899

צו ספאנסערן \ אדווערטייזין רופט:  
718.551.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

## תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

## הילולא רצדיקיא

### הגה"ק רבי יצחק בן הגה"ק רבי יעקב יוקל האראוויטץ זי"ע מהאמבורג יומא דהילולא ו' אייר (תקכ"ז)

הגה"ק רבי יצחק הלוי איש האראוויטץ זי"ע נולד בשנת תע"ה לאביו הגאון ר' יעקב יוקל בנו של הגאון ר' מאיר הורוויץ המהר"ם טיקטין זי"ע, בהיותו בן י"ג לקחו הנגיד הצדיק רבי יעקב באב"ד ז"ל מבראדי כחתן לבתו, ועבר לגור אצל חותנו, וישב שם והמית עצמו באהלה של תורה בה"קלויז" המפורסם, ושם קנה לו חבר את הגאון בעל ה"נודע ביהודה" זצ"ל, אשר יחדיו עסקו בתורת ה' יומם ולילה מתוך גייעה רבה והתמדה יתירה, עד שעלו ונתעלו והיו לגאונים ארץ ומאורי הדור, בהיותו בן כ"ה שנה נתקבל לכהן כרב ואב"ד בק"ק הארצוב, עיירה הסמוכה לבראדי, וכבר אז בכיהנו בעיירה קטנה זו יצא שמו לתהילה רבים פנו אליו בשאלות, בשנת תק"י נבחר לעמוד בראש ה"קלויז" בבראדי, בשנת תקט"ז אחר הסתלקותו של אביו נקרא למלאות מקומו של אביו בגלונא, לאחר שש שנים הוכרח לחזור לבראדי ועמד שוב בראש ה"קלויז", ובשנת תקכ"ד נבחר לכהן כאב"ד של העיר, אולם לא ארכו ימי ישיבתה שם כי בשנת תקכ"ה נקרא לכהן פאר בעיר הגדולה בישראל היה ק"ק האמבורג, שהיתה בשעתו מן הקהילות החשובות ביותר וידועה בשם אה"ץ על היותה כוללת עמה גם את הקהילות הגדולות אלטונא, וואנדסבעק, וידוע את אשר המליצו עליהם הפסוק "כי בחר ה' בציון או"ה" (אלטונא, וואנדסבעק, האמבורג) למושב לו, ועל שם העיר הזאת נודע ונתפרסם שמו בקרב ישראל בשם "רבי איציקל האמבורגער".

### בן יברך "ישראל"

מרן בעל שם טוב הקי' זי"ע העריץ מאד את ר' איציק'ל והי' אומר עליו דברים נשגבים, אפילו שר' איציק'ל הי' מתנגד לדרכי החסידות, כמו שאמר פ"א כשראה ר"א ענין נורא שעשה הבעש"ט"ק בסוכתו, אמר "עם כל זה, אין דרכו לפני, נשמתו לענינו, ונשמתו לענינו", פ"א אמר הבעש"ט"ק זי"ע שמר"ח אלול עד ראש השנה הוא מרקיב את ספר "ראשית חכמה" מרוב בכי, הרה"ק ר' משה מראזוואדאו זי"ע אמר "כי הבעש"ט ז"ל העיד שרות הקודש שורה עליו מר"ח אלול עד היריד בקראסנא (מחמת שאו הי' נטרד מענינו עקב הדי"ט שהיו באים לפני הסוחרים), וכל רואי פניו התעוררו לתשובה", הגה"צ ר' אברהם יוסף מקראשנוב צ"ל כתב וז"ל: זקני הגאון מהר"י מהאמבורג ז"ל מלבד שהי' גדול בתורה, הי' גם קודש ה', אשר הבעש"ט אמר עליו, שמאלול עד חשון איננו בעולם הזה (אוהל נפת לי, מטעמי יצחק, קונטרס "זכרון יצחק" אשר בסוף ספר אהל נפת לי).

### מנפלאותיו

פ"א ציווה לשמש שבעירו שסיגור את בית הכנסת וימסור לו המפתח, וכן עשה, לעת ערב כאשר בא הקהל להתפלל ויבקשו שהשמש יפתח הדלת ולא נתן לו את המפתח, והי' המפתח אצלו שלשה ימים, אח"כ נתן המפתח להשמש ויפתח את בית הכנסת וראו כי כל כיפת בית הכנסת נפלה על הארץ, ואם הי' מתפללים שם באותן הימים הי' ח"ץ נהרגים כמה נפשות, ויהי לנס.

סוחר אחד מעשירי האמבורג הפליג בלויית רעו, אף הוא סוחר נכבד, בספינה, ונישבו בידי שודדי-ים, שניהם הובאו למכירה בשוק העבדים, האדון הישמעלי שקנה אותם מסר לכל אחד מהם כבדת ארץ לעבדה ולזרעה, וחוק וזמן נתן להם שיגמרו את מלאכתם, בהזיירו אותם שאם ישנו את תפקידם ולא ישלימו מלאכתם למועד אחת דתם למוות, וכפי שאכן הי' מנהג המקום שהעבד נתן ביד אדונו כחומר ביד היוצר, בהגיע המועד הנקוב, והסוחר שלא הרגל מעולם בעבודה קשה לא השלים את חוק עבודתו, ואדונו העריץ גזר דינו לשפוך דמו, הוא תפס בו וגררו אל קצה השדה וקשרו בעבותות אל אחד העצים והלך להביא את חרבו לשחטו, כאשר הלך ממנו מיהר אליו ריעו הקרוב לדבר עמו בטרם ימות, ויפול על צווארו, ויבכו שניהם, ויבקשו הסוחר שיבטיחו נאמנה שעם רדת החשיכה יביאהו לקבורה, שלא תהי' גזייתו מאכל לעוף השמים ולחיותו ארץ, ואכן הלה הבטיח לו על הדבר ויפרדו איש מעת רעהו בבכי מר, לאחר שנפרדו, והאדון הרוצח עדיין לא בא, עבר שם אדון ערבי אחד ואתו עמו עבד שחור, וכשראה את הסוחר קשור בעבותות, שאלו, מה לך כי קשור אתה אל העץ, לאחד שסיפר לו בקול בוכים את סיפורו נכמרו רחמיו עליו ונשא חן בעיני האדון ויתירוהו ממאסרו, ובמקומו קשר את עבדו הכוש, כשאת הסוחר לקח עמו ונסע לדרכו, אך עברה שעה קלה לאחר שנעלמו משם, והנה בא הרוצח כשחרבו שלופה בידו ותאוות הרצח מבצצת מעיניו לבלתי הבחין שאין האסור

בבכיה עצומה על המכשול הנורא שעומד לצאת, חלילה, מתחת ידו, וכך שכב כמתעלף שעה ארוכה בבכיה ובתפילה לפני שוכן מרומים שיציל את האיש והאשה מהאיסור הנורא, ויהי בחצי הלילה התעורר וקם לפתע וקרא בשמחה רבה "הודיעו לי עתה מן השמים, אשר ברגע האחרון דחו את מועד הנישואין ביום אחד", ואכן זכות של אותו קדוש ונורא עמדה להם לינצל מן החטא הגדול, למחרת היום שב הסודר לביתו זו אשתו בשלום ובשמחה רבה.

**אחרית ימיו**

בשנותיו האחרונות על אדמות בשנת תקכ"ז תקכ"ז היתה סערת ה"גט מקליווא" שהרעיש את העולם היהודי, יצא אז ביחד עם רעו הנוכחי להגן על כשרת הגט שכתב הרב מקליווא. יש בקבלה מראשי העיר אלטונא, שבהיות הגאון מהר"י הלוי סמוך לפטירתו פרצה שם שריפה גדולה, ותשקע האש בתפילתו, ובירך את העיר שלא תהי' עוד למאכולת אש, ואם תפרוץ אש יזכירו את דבריו, כעבור כמה שנים הבערה ללהב יצאה ותאכל חצי העיר, או אז הזכירו את דבריו וכבה האש תיכף ומיד.

ביום שלישי ו' אייר תקכ"ז עלה בסערה השמימה כשהוא רק ב"ן שנה, מסופר שקודם יציאת נשמתו קרא לבניו ואמר להם "דעו לכם, כי ארבע מאות תעניתים התעניתני וביקשתי מלפני אדון כל, שלא תמיש התורה מזרעי עד עולם, וכי יהיו לי בנים ובני בנים יושבי על מדין כסאות למשפט לבית ישראל עד ביאת הגואל..."

עבדו כלל, ובחמת ועם התנפל על הכושי באכזריות ויבטרהו לבתרים עד אשר נחה חמת זעמו, כרדת החשיכה בא הדיע בחשאי לקיים את הבטחתו לקבור את הנרצח ועקב האפילה לא הבחין אף הוא כי החלף האיש, ותוך כדי שהוא מתייפח בדמעות שלישי כרה בור וקבר את גופת הנרצח,

ויהי לתקופת הימים הצלוח הדיע להימלט על נפשו מאדונו ולשוב לאחד תלאות רבות לביתו בהאמבורג ובא לפני הגאון ר' איציקל וסיפר לו את המאורע דבר מוות חברו, לאחר חקירה ודרישה התיר הגאון את העונגה מכבליה והתירה להינשא..., לא ארכו הימים והאשה באה בקשרי שידוכין עם אחד מעשירי העיר והם פירסמו דבר נישואיהם בכתבי העתים, כנהוג עשירי הארץ בימים ההם, ביני לביני הגיע הסוחר ה"נרצח" לאמערקא, ושם הגיע אליו הקול שאשתו עומדת להינשא בחפזון ובהלה גדולה נשא רגליו מיד להפליג לאירופא, כשל כולו תפילה לפני אדון שומע תפילות שלא יאחר למועד הנקוב ויספיק להגיע קודם מועד החתונה, לאחר טלטולי דרך הגיע במועד ליל החתונה לאלטונא הסמוכה להאמבורג, ושם פנה אל בית ר' איציקל ויספר לו את כל אשר עבר עליו, אולם דא עקא כיון שהרב הי' באלטונא שהיתה אז תחת ממשלת המלך של דענמארק, והאמבורג היתה תחת ממשלת אשכנז, ובין שתי הערים עובר נהר רחב, ובלילות נסגר הגשר בין שתי הערים ולא הי' באפשרותם להגיע בשום אופן להאמבורג ולעכב את הנישואין מאיסור נורא של אשת איש, כראות ר"א את המצב זה נחלשה דעתו ונפל אפים ארצה



**בן יברך ישראל**

באותות הוקרה וחיבה, נברך ברכת מזל טוב בברכה מרובה, קדם מעלת כבוד ידידינו האי גברא יקרא, עומד הכן לימינינו בהתמסרות נפלאה תדירא, עושה ומעשה בגוף ובממון לטובת כוללינו הק'

**ישראל שמשון גאלדענבערג הי"ו**

מגדולי העסקנים למען כוללינו הק'

**לרגל שמחת הולדת בתו שתחי' למזל טוב**

יה"ד שתזכה לראות ולרוות ממנה רב תענוג ונחת, ותזכה להמשיך במעשי צדקה וחסד לאורך כל ימי חייכם, ואלקא דמאיר יענכם, להניח ברכה אל תוך בתיכם.

המברכים ביקרא דאורייתא

**הנהלת הכולל**



## שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכיבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

### פר' תזריע מצורע

#### החתן יוסף וזייס גי"ו

**המלמד:** הר"ר עזרא בנעט שליט"א  
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

#### מו"ה אליעזר וויינבערגער הי"ו

**המלמד:** הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

#### מו"ה אליעזר גרינוואלד הי"ו

**המלמד:** הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

#### מו"ה בנימין הלל באווי הי"ו

**המלמד:** הר"ר משה ראטה שליט"א

#### מו"ה שאול בראך גי"ו

**המלמד:** הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

#### מו"ה הערש וועלץ הי"ו

**המלמד:** הר"ר חיים הירש שליט"א  
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

#### מו"ה מרדכי שימאן הי"ו

**המלמד:** הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

#### מו"ה אהרן שלמה אפעל הי"ו

**המלמד:** הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

#### מו"ה יואל ניסן כהנא גי"ו

**המלמד:** הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א  
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

**מו"ה אברהם אהרן הארטמאן גי"ו**  
**המלמד:** הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

#### הרב שמואל דוד טאקס שליט"א

**המלמד:** הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

#### מו"ה משה וואלף דאנציגער הי"ו

**המלמד:** הר"ר הערשל גראס שליט"א

#### מו"ה אברהם מאיר מארקאוויטש הי"ו

**המלמד:** הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א  
והר"ר דוד שלמה וואנחאקער שליט"א

#### מו"ה יואל סופר הי"ו

**המלמד:** הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א  
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

#### מו"ה שמואל שמעלקא מיטעלמאן הי"ו

**המלמד:** הר"ר יואל כץ שליט"א

#### מו"ה יוסף חביב באסול הי"ו

**המלמד:** הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

#### מו"ה שלמה יאקאבאוויטש הי"ו

**המלמד:** הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

#### מו"ה הערש אלימלך גראס הי"ו

**המלמד:** הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

#### מו"ה ישראל אלימלך שווימער הי"ו

**המלמד:** הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה הזו, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

#### מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

## דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון,  
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

## ימי הספירה (ב)

עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום ר"ל כשלא עשה תשובה ולא העיר א"ע תיכף בתחילת ספירת העומר אל יאמר שאין לי עוד תקוה אלא עד ממחרת השבת השביעית תספרו ר"ל כל זמן שיש אפי' יום אחד מהספירה תספרו ר"ל תוכל להאיר ביום זה כל החמשים בתשובה.



ואיש כי ימכור בית מושב, הוא הלשון החוטא בברית הלשון אשר היא מסובבת חומר ואין לו התיקון כ"א בתורה כמבואר בערכין ותקוני תלוי בימי ספירה שבין פסח לעצרת וביום העצרת הוא היובל שבו יתוקנו כל בני תורה ויקנו בו שלימות, והיתה גאולה עד תום שנת ממכרו עד שיקבל תמימות שנה שהוא עומד שכל שנה ושנה מקבל תמימתו בימים האלה כדכתי' תמימות תהיינה ימים תהיה גאולתו ר"ל ידע בנפשו כי הוא גואל ימים עליונים שנפגמו ואם לא יגאל ר"ל אזי ח"י יקום לצמיתות לקונה אותו הוא היצה"ר הלוחם עליה עיר ההיא הקטנה ולא יצא ביובל ביום מ"ת כשיקבלו כל בני תורה תמימותם, הוא בחוץ יעמד ר"ג מהאי כיספוא.



וחמישים יום שבין פסח לעצרת הם שבת של כל השנה כי ימים הללו הוכנו לקבלת התורה כי בכל יום מימים אלו, הוכנו להכנס במ"ט שערי קדושה ואם בימים אלו משימים לב לשוב אל ה' בכל לבבם ונפשם, מכינים לעצמם ליכנס לשערי קדושה למ"ט שערי קדושה. (קומוץ המנחה)



הנה הנשמה נתקדשה מתולדתה ואם מנקין אותה ממה שנעשית מזוהם ע"י נגעי בני אדם עכ"ו איננו דבר חדש ולא נתחדשה מאשר היתה מקדם בימי טהרתה, אמנם אם מקדש ומטהר ומזכך הגוף נולד ענין חדש שמהפך חומר שהוא עפר מן האדמה מתאוה לתאוות הגופניות להיות צורה לעוה"ז והוא אומר וית' וספרת"ם לכ"ם וגר כפי הזוהר לעצמיכם והוא לשון בהירות ולזכך את הגוף ותאוותיו הנה באומרו לכ"ם אז והקרבנתם מנחה שהוא נגד חלק הגוף חדשה לה' כמ"ש ולכך כאן העיקר הלוא הלחם שהוא נגד הגופני שהוא ענין חדש אבל הנשמה נתקדשה מכבר מימי קדם מתולדתה. (ייטב לב)

אומרם ז"ל (וזהר ויהי רכ"א ב') על יקרבו כו' (בראשית מ"ט כ"ז) כי ימים שנעשו בהם מצות הם חיים וקיימים. ומה גם יום מתן תורה שלא נהיה כמוהו כנודע, שודאי שלא חלף עבר כי אם קנה עצם קדושה רוחנית קיימת. ואם כן כדי הוא לקבוע אליו יום חג ה'. אך אמר אלקים אם אומר להם בחודש השלישי בששה לחדש שנתתי לכם התורה חג לה', הלא יתחמץ ישראל באומרם איך נשמח ונחוג את חג ה', אחר שעד המלך במסבו נהפך לאבל מחולנו ושמחה לתוגה נהפכת בכל הרעה אשר נהייתה על תבנית שור אוכל עשב, אך אין ספק כי הוא יתברך תשובתו בצדו כי יאמר מה לעשות עוד ולא עשיתי לכם הלא מאנשים עשיתי אתכם עד הייתם כאלהים, כי השמע עם קול אלהים ככם מדבר מתוך האש, כי הלא כטומאת הנדה היתה בכם כמו שאחז"ל שעבודה זרה מטמאה במשא כנדה, ועל ידי דם פסח ומילה העברתי העביר טומאתכם, ולמען הלבין אתכם כימי ליבון אשה דוה המתקדשת מטומאתה, עשיתי לכם שבעה שבתות לעומת שבעה נקיים, עד הטהרתם מכל חלאת שירוי וזהמא, עד עליתם למעלה ממלאכי השרת שהנחתי אותם מהיות לי מרכבה השריתי שכניתי עליכם כמאמרנו על פסוק ואתא מרבבות קודש ולא אמר ברבבות, והא ענין אני אמרתי אלהים אתם, הנה בזמן מועט העליתי אתכם מתוך טומאה רצוצה עד גדר עליו ממלאכי השרת. (אלשיך הק')



פסח וימי הספירה הם שורש לכל ימות השנה ודרך שאדם הולך בהם, מוליכין אותו כל ימי השנה. (נהר שלום)



כמו ר"ה עשי"ת ויהי"כ כמ"כ פסח הוא בחי' ר"ה, וספירה בחי' עשי"ת ושבעות כנגד יהוה"כ. (בית אברהם)



שבע שבועות תמימות תהיינה לכה"פ השבתות יהיו תמימות, כולם קודש לה' השבתות של ימי הספירה שיש בהם תוס' הארה כל שבת הוא כב' שבתות ועליהם נאמר אלמלי שמרו בניי שבת אחת מיד נגאלין ובמק"א נאמר שתי שבתות והיינו שבת של ימי הספירה חשובה כב' כל שבת מאלו השבתות יש להם מדה אחרת שכל מי שיש לו לב מבין ומרגיש בכל שבת טעם אחר. (בית אברהם)





## עולת החודש

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

### חודש אייר

#### מו"ה נשה יודא הירש הי"ו

המלמד: הר"ר עזרא בנעט שליט"א  
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

#### מו"ה ברוך מרדכי גאלדבערגער הי"ו

הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

#### מו"ה ישראל ארי' פישער הי"ו

הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

#### מו"ה שמואל דוד מאשקאוויטש הי"ו

הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

#### מו"ה עיזאל לעפקאוויטש הי"ו

הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

#### מו"ה אלטר פאלקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

#### מו"ה דוד שמואל לאבדא הי"ו

הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א  
והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

#### מו"ה דוד ראזענבערג הי"ו

הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א  
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

#### מו"ה דוד יושע הירש הי"ו

הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

#### מו"ה פנחס משה לאבדא הי"ו

הר"ר יעקב מייכאל היילברוין שליט"א

#### מו"ה זלמן לייב פערל הי"ו

הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א  
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

החודש הזה לכם, לכם לכל צרכיכם, עליכם ועל בניכם, וישלח ברכה ה' אלקיכם, להשפיע מעין הברכה כפעולתכם, הון ואושר בבייתכם, תענוג ונחת כל ימי חייכם, ועומדת לעד צדקתכם.

מפעל החזקת מלמד  
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

## יום אידם

ליקוטי דרשות אמרות ושיחות מרבנותה"ק  
בענין יום המר והגמרה, וממשלת המינים

נותנים להם רב חיוזק ואומץ במה שמעמידים צלם בהיכל ה', אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלימה, והכי קראו שם היום המר והגמרה שקרה האסון הנורא לישראל שהוקמה מלכות המינות בא"י זה שמו אשר קראו ליום אידם יום העצמאות כי כל ענין העצמאות הוא מינות ר"ל, שאין שום עצמאות בעולם אלא השי"ת לבדו הוא ולא אחר.

ואין לשער חומר העון פלילי של שמחים אלי גיל או מראים שמחה וחג ביום הניאוף הנורא שקראו אותו יום העצמאות שיסוד מנאצי ה' והתייצבו על ה' ועל משיחו להעמיד מלכות של מינות על ישראל בעקירת התורה"ק והאמונה, ושמאז התחיל מהחדש השפיכת דמים של רבוא ורבבות מישראל, וזה גרוע הרבה יותר ממודה בע"ז, שאינו מודה בלבד אלא גם שש ושמה בהמרידה הנוראה שנעשה על הקב"ה ועל תורתו הקדושה, וכמו שפירשו בכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב כי הרבה עוברי עבירה גם כופרים יש שעדיין לבם כואב עליהם כל מה שאינם עובדים השי"ת אלא שלא יוכלו לעמוד נגד יצרם הקשה ונגד הדיעות הכוזבות המבלבלים אותו, אבל אותן השמחים עוד בעבירה זה ניאוף הרבה יותר, וזה פירש הכ' הנ"ל שלא די שלא עבדת את ה' אלהיך אבל ה"י העדר עבודתך את ה' גם בשמחה ובטוב לבב, וע"כ העונש הרבה יותר, וכעין זה השמחים ביום אידם יום המר והגמרה, הרחמן הוא יצילנו מהם ומהמונם ויחזק את לבבינו להאר עינינו בתורתו ועבודתו ית"ש.

ובעוה"ר עד היכן הדברים מגיעים אוי לנו שכך עלתה בימינו, אשר עינינו ראו שפלות דורינו, מי פלל כזאת, שימצאו יהודים שומרי תורה ואף חסידים הששים ושמחים עם מכעיס השי"ת ביום המר והגמרה ה' אייר, שבו נעשתה מרידה במלכות שמים, שהקימו מנאצי ה' את ממשלתם יסוד המינות והכפירה, וכולהו איתנייהו ביה עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, ועל ידם נשפך גם אלפים ורבבות מישראל כמים, ואין לך ניאוף גדול מזה, שיעשו יהודים שומרי תורה יו"ט ביום המרידה במלכות שמים, ואין צורך להאריך בזה כי תקצר היריעה מהכיל, וכל בר דעת מבין זאת בדעתו עד היכן הדברים מגיעים, וממש באיסור יהרג ואל יעבור לקחת חבל בשמחתם, והדבר ברור אצלי בלי ספק שכל הנוטלים חלק בכל אותם הענינים נחשבים משנאי ה', השם ישמרנו מהם ומהמונם ועלינו להתפלל להשי"ת שנוכח להיות דבוקים בדרך האמת.

והדבר ברור אצלי שאלמלא היו חכמינו הקדושים ז"ל אתנו, היו קובעים יום זה לתענית צבור בכל המקומות, כי הוא גרוע הרבה יותר מן החורבן בגוף ובנפש, אך אין בכוחנו להטיל תענית על הציבור, אמנם מכיון שאירעה לנו סבה זו (שנפלה לארץ בחוה"מ

ובאותו היום המר והגמרה שנעשה מרידה במלכות שמים כ"כ להעמיד ממשלה לישראל באה"ק בלי תורה ואמונה כלל, שממש תצא מינות וכפירה לישראל וקראו אותו יום העצמאות, המה ששים ושמחים בעתוניהם כפרהסיא לעין כל לעשות יו"ט גדול ביום המרידה במלכות שמים, היש לך ניאוף גדול להשי"ת מזה, ומכאיב לב כל מאמין בהשי"ת ובתורתו הקדושה עד קצה, קצר היריעה מהכיל לחשוב מה שרואין בכל צעד וצעד שלגמרי נגררין אבתרי, השי"ת ירחם עלינו ועכ"י בכ"א.

(ויאל משה מאמר שלש שבועות סי' קמ"ד)

ואנן מה נענין אבתרי אשר בעוה"מ מידי יום ויום השכם וחטא, ומי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאי לעמוד בנסינות הקשים אשר שמה שעלולים ליפול ח"ו לכל דרכי היצר עד קצה, ולפלא מה שנחתם התקנה הנ"ל מרו"ב ורו"ב רבני וגאוני ארץ תקיפי דארעא דישארל זה יותר משני מאות שנה ביום ה' אייר הוא היום המר והגמרה אשר התייצבו הכופרים ומנאצי ה' על ה' ועל משיחו להשתלט על ישראל והוא השובר ומשכיח כל כח הקדושה בעוה"מ והיא המעברת על דתוה"ק באופן נורא ואיום, דייקא באותו היום התעוררו הקדושים אשר בארץ תקיפי דארעא דישארל להתייצב בתקנות תקיפות עבור קדושת הארץ שאל תחלל ח"ו וכחות הטומאה לא ירעו ולא ישחיתו את גבול הקדושה שבאה"ק, ורוה"ק הופיעה בבית מדרשם בכמה מאות שנים מלפנים שאותו היום צריך להתגברות יתירה, זכותם יגן עלינו ועכ"י להצילנו ממים הזדונים ברוב רחמיו וחסדיו ית"ש.

(שם מאמר ישוב א"י סי' קכ"א)

אחר כותבי זאת התבוננתי בלשון הרמב"ם בסה"מ במ"ע מצוה זו בהמצוה דבשמו תשבע, וז"ל שם באמצע הדברים, ועל זה הצד תשבע אמתינו בשם משה רבינו מה נכבד שמו כאילו הנשבע נשבע באדון או במי ששלחו וכל עת שלא יכוון הנשבע זה ונשבע באחד הנבראים להאמינו שיש לאותו הדבר אמתת עצם עד שישבע בו כבר עבר ושתף דבר אחר עם שם שמים אשר בא הפי' כל המשתף שם שמים עם דבר אחר נעקר מן העולם וכו' יעיי"ש, ומבורא בזה שאף במשה רבינו אם נותנים לו אמתות עצם לא בכונה זו שהשי"ת שלחו הוי בכלל משתף שם שמים ודבר אחר שנעקר מן העולם והוי זה ע"ז ר"ל, והיא ראי' גדולה להנ"ל שביהמ"ק וא"י אם אינם בכונה זו בשביל שהקב"ה צוה עליהם, אם נותנים להם עצמאות מבלעדי השי"ת הוי זה ע"ז ר"ל, וככה הוא עכשיו שכל כחות הציונים כופרים לגמרי בהשי"ת ובתוה"ק ואין להם אלא א"י, א"כ נותנים עצמאות לא"י בלי תורה מהשי"ת עושין בזה ע"ז כי כל עצמאות שהוא מבלעדי השי"ת הוי ע"ז ר"ל כנז"ל, והדתיים הנגררים אחר הציונים למלאות את דבריהם בענין א"י

וצריך סייעתא דשמי' והתגברות עצומה להשאיר באמונה האמיתית, השי"ת ירחם עלינו ויאיר עינינו.

**(מכתבים דברי יואל ה"א סי' ע"ג)**

אלה הדברים אנו חייבים לשנן לנו ולבנינו אחרינו בדור האחרון בעקבתא דמשיחא אשרהנסינות גדולים ועצומים בענין התחברות לרשעים, ובעוונותינו הרבים גבר האויב ורשעי ישראל השתלטו על ארצינו הקדושה, ופרשו פח יוקשים לשלומי אמוני ישראל אשר התחברו אליהם בטענת שוא שכוונתם לפעול אצלם למען חיוק התורה והיהדות, ולא זו הדרך ישכון אור, כי קיום התורה תלוי רק בהתבדלות מן הרשעים ומכל אשר יש להם כאשר היתה דעת קדשם של כל גדולי ישראל בדורות הקודמים, והבורא כל עולמים יעזרינו להתחזק בדרך התורה המסורה בידינו מאבותינו ורבותינו הקדושים מדור דור, והרחמן הוא ישבור עול הגוים ועול

גליות מעל צוארינו, ונזכה כלנו יחד לראות בישיעת כל ישראל ושמחתן, ובערינו ובזקינינו נלך לקבל משיח צדקינו בב"א.

**(ברך משה פר' בחוקותי)**

ושפתי לא אכלא מלעוק ולהתריע על אשר בימינו אלה מעשה שטן הצליח לצבוע את העבירה החמורה של התחברות לרשעים ולהלבישה בלבוש מצוה רבה, והרבה מאחינו בני ישראל לא ידעו ולא יבינו כובד חטא והעון הלוה ונתחברו אל רשעי הדור המינים והאפיקורסים, אוי לנו שכך עלתה בימינו שיהודים שומרי תורה ומצוות מאשרים זדים גם בנוים עושי רשעה להצטרף אל שלטון הכופרים בארצינו

הקדושה, אשר עצם קיומה היא מרידה נוראה במלכות שמים וניאוי' וכפירה בתורתנו הקדושה ובי"ג עקרי האמונה, ומיום הווסדה ועד עתה העבירה מעל הדת אלפים ורבות מישראל ומלאה את כל הארץ בטומאה וזוהמא, ואיך יוכלו יראי ה' האומרים שמע ישראל להמכר לעקר וליהנות מממונם להחזקת מוסדות התורה, וכי יעלה על הדעת שתורה כזו הנלמדת מכה מממונם של רשעים יש לה ערך של קדושה, פוק חזי לשונו הק' של רבינו יונה בפירוש המשנה (אבות פ"א מ"ז) ואל תתחבר לרשע, שהוא עונש גדול שאין כמותו, כי החטא החמור אם פשע בו עשה עבירה אחת, אבל זה בכל העבירות שעושה הרשע יש לו חלק בהם, ונמצא עושה חטאים רבים גדולים ועצומים, שכן מפורש באבות דר' נתן (פ"ל מ"ג) כל המדבק לרשעים אע"פ שאינו עושה כמעשהים נוטל שכר כיוצא בהם. **(ברך משה פר' אמור)**

פסח) ועלינו לגזור תענית על כך, ראיתי בכך סבה מן השמים לקבוע התענית ביום זה דייקא, אף שעפ"י חשבון היה ראוי לקבוע התענית בשבוע שניה של בה"ב, מ"מ קבענו התענית ליום זה, כדי להרבות בתפלות ובתחנונים להשי"ת שיסיר חרון אפו מישראל, וינצלו מכל צרה וצוקה, וישמור רגלם מלכד שלא יתפסו ברשת המינות.

**(דברי יואל פר' תזריע)**

מה ששאל אודות מדינה יהודית בעו"ה, תמה אני מה זו שאלה והאיך יעלה על דעת אדם שכמותך להסתפק בזה, והאיך לא יבין שכ"ז הוא מרשת המינות והכפירה ר"ל אשר הן המה היו בעוכרינו להשחית את כל העולם ר"ל, ואך המה גרמו את האבדון הנורא שקרה לעם בני ישראל בכל משך השנים האלה, וכעת הוסיפו פשע על פשע להשתתף עם העמים אשר כל כוונתם להרע לישראל ח"ו ויצא העגל הזה.

גם מה ששאל אודות אמירת ההלל, הנה אמרו חז"ל (שבת ק"י ע"ב) הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף, וק"ו בן בנו של ק"ו אותן שאמרו הלל על האסון הנורא הזה ר"ל אין לך חירוף וגידוף כמותו, וכל אשר עינים לו יראה האמת הברור בתורה ובנו"כ ובדברי חז"ל ובכל ספרי גדולי הראשונים והאחרונים ז"ל, וגם שכל עניניהם, הוא נגד שכל האנושי ממש, אך כח הס"מ וכת דילי' מסמא את העינים, ושאני מינות דמשכא בפרט בדור השפל הזה אשר התגברו כ"כ, ובאמת אין לנו לצפות אלא על ביאת המשיח אשר אנו מאמינים ומחכים לו בכל יום שיבוא

וכבר הגיע עת דודים, ובטח בלי ספק כבר ה' בא לולא העדה הרעה הזאת אשר הסיתו לב ישראל אחריהם, הן המה המעכבים וגרמו איחור זמן גאולתנו ופדות נפשנו, אבל נקוה להשי"ת כי לא לעד יקצוף ובקרב ישלח לנו משיחו הולך תמים וירחם אל עמו ועל ארצו ויוציאנו מאפילה לאורה בב"א.

הנה הרבה יש לדבר בזה בראיות ברורות אבל קצר היריעה מהכיל בפרט כי למי שנורקה בלבו שמץ מדעת המינים האלה לא יקבל הברורים מאוד כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין ל"ח ע"ב) על ודע מה שתשיב, כי אפיקורס ישראל כ"ש דפקר טפי, ומי שמתחזק באמונה שלימה ומבקש האמת יעזריהו השית ויאיר את עיניו. ואמרו חז"ל (מכות כ"ד ע"א) בא חבוקוק והעמידו על אחת וצדיק באמונתו יחי', ועל יסוד זה התגברה כח השטן וכת דילי' בכל מיני עצות ותחבולות בימים האחרונים האלה טרם בוא הישועה,

בגמ' איתא אמר רבה בר בר חנא זמנא חדא הוי אזילנא בספינתא וחזינן האי כוורא דיתבא ליה חלתא אגבא וקדחא אגמא עילויה וסברינן יבשתא הוא וסלקינן ואפינן ובשלינן וכד חם גביה אתהפיך ואי לאו דהוי מקרבתא ספינתא הוי טבעינן. ונראה לפרש שראה ברוה"ק שיהיה קודם ביאת משיח שיגביה הישראל שתחת ממשלתו על שאר אומות והאומות מכונים על שם כוורא וז"ש דיתבא חלתא דחלתא הוא מלשון חולם והיינו שהותש כוחו של אומה זו וקדח אגמא עליה והאגמא הוא מלשון הכנעה ושפלות כמבואר בערוך מלשון הלכוף כאגמון ראשו כלומר שגדלו הכנעה על האומה, סברינן יבשתא כלומר שחשבו שכבר יבש תקתום, וסלקינן ואפינן ובשלינן, היינו **שרצה הישראל להגביה עצמם עליהם ולמשול עליהם**, וכד חם גביה אתהפוך. כלומר נהפכו ונתחזקו עליהם, ואי לאו דהוי מקרבא ספינתא הוי טבעינן, **כלומר שדבר זה יהיה קרוב לגאולה מחמת שנתהפך ונתגברו מאוד על ישראל ואילו לא היה קרבת הגאולה הוי טבעינן.**

**(אמת ליעקב)**

הגיאויץ בה' ובתורתו הק' שיש בזה, ה"י. ופוק חזי כסף נבחר לשון צדיק כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בקונטרס על הגאולה ועל התמורה (סימן ל"ד) מה שהאריך בזה מדברי המפרשים בכיבור מאמרם (שבת ק"ח:) הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף, ומכל שכן אלו המגדילים ומהללים על נסי הצלחת הרשעים, אין לך חירוף וגידוף גדול מזה, והדברים עתיקים.

ועל דבר זה מתאונן הכתוב על ימי עקבתא דמשיחא ומתמיה ואומרת, בני איש הם שומרי תורה ומצוות כפירשי, עד מה כבודי לכלימ"ה, ר"ל עד אנא אתם מנאצים ומבזים את כבודי כמה שאתם אומרים שהקב"ה עושה נסים לרשעים, ועוד אתם מהללים לה' על דבר זה ואומרים הלל שלא בעונתה, ומזה ראייה כי תאהבון ריק, שאתם אוהבים התגברות כח הסט"א, תבקשו כזב סלה, ועל כן אף כמה שאינם נסים באמת גם כן אתם מוסיפים לומר ראו כמה גדול כח נצחון ידיהם של אלו, השי"ת ירחם עליהם ויפקח עיני העורים לראות ולאהוב את האמת ולהתרחק מן השקר, ובמהרה נזכה לישועה האמיתית בכיאת משיח בן דוד בב"א. (שערי תהלה)

וצריכם גם לשמור ולהשיג על חומה הבצורה נגד נגע הציונות, ולזכור תמיד שכ"ק מרן דו"ז זללה"ה שר צבא ה' ניהל את מלחמת ה' ברמה נגד נגע הציונות וכל שום וחניכא דאית ליה, בלי נפק"מ של כל המפלגות, כי הצד השווה שבהן המחובר לטמא טמא, ותהילה לקל יתברך זכה להקים לגיון של מלך של רבבות ישראל המוכנים בכל לב ובכל נפש על התבדלות מרשעים, והתבדלות ממדינה הציונות וכל המסתעף. והמאמינים באמונה שלימה בכיאת המשיח, הם רק המאמינים שאיסור גמור וחמור על פי תורתנו הק' לעשות פעולה אנושיות בעניני גאולה. ובעוה"ר כהיום יש בלבול וטשטוש המוחות בעולם, כי כהיום הדתיים נעשו "די גרעסטע שטופערס די גרעסטע שלעפערס פון ציוניסטישן וואגן".....

וידוע עד כמה היו אבוה"ק נזהרים מכל נדנדוד קל ותנועה שיש בו ריח של ציונות, ושמעתי לספר על ק"ז העצי חיים ז"ע שבשנת תרפ"ד נסע על שב"ק בכפר הסמוך לעיר סיגעט, והי' שם ביהמ"ד של חסידים ובית הכנסת לפשוטי עם, וכאשר הלך לביהמ"ד ראה שהי' נתלה על הכותל צורת הגבולים (מאפ"ע) של ארץ ישראל, שנתפרסמה בימים ההם ע"י שלוחי הציונים למשוך את לב בני ישראל לארץ ישראל, וצוה ק"ז ז"ע להגבאי שיורידו מהכותל, אכן הגבאי לא שמע לדבריו, נענה העצי חיים ואמר שאם כן לא יתפלל בביהמ"ד והלך להתפלל בביהכנ"ס, ביום א' שלאחריו היה ראש חודש ועשו שם לכבודו סעודת ראש חודש, וצויה לקרוא אליו הגבאים של הביהמ"ד, והתחיל לומר להם דברי כבושין בכינות, ואמר להם גם אני אוהב ארץ ישראל אבל לא ארץ ישראל של הציונים, וכך האריך לדבר עד שעמד הגבאי והלך לביהמ"ד להורידה מן הכותל, ע"כ סיפור המעשה, חזינו מזה שהרגיש שגם המאפ"ע של ארץ ישראל יש בו ריח ציונות, ולא רצה להתפלל בביהמ"ד שיש שם מאפ"ע שלהם.

(מהר"א ט"ב פ"ר וישלח תשס"א)

וביותר צריך הכתוב לזרז בימינו אלה אשר בעוה"ר גבר האויב ומעשה שטן הצליח לנתק חבל הכסף מרוב מנין מן הכלל ישראל לאביהם שבשמים ושנאי ה' נשאו ראש לעבור על השלש שבועות, והקימו ממשלת המינות בארצינו הקדושה, ואלפים ורבבות מישראל נעקרו על ידיהם משרוש אבותיהם הקדושים ומשרוש הקדושה, ועל זה דוה לבינו כי בצוק העתים נלכדו ברשתם גם אנשים שומרי תורה ומצוות אשר לא ידעו ולא יבינו כי השלטון הזה הוא אסון נורא לכל ישראל, וחז"ל הזהירו אצל השלש שבועות (כתובות ק"א). אם אתם מקיימים את השבועה מוטב ואם לאו אני מתיר את בשרכם כצבאות וכאליות השדה. וכאשר קרה לנו בדורינו שהותר דם ישראל כמים רח"ל, ושש מאות רבוא מישראל עלו על מוקדה הי"ד, וכבר האריך מרן דו"ז זללה"ה ביואל משה בהקדמה, שכל שזה בא בעון העברה על השבועות. וגם כעת עדיין לא באנו אל המנוחה ואל הנחלה, ואין לך יום שלא תהא קללתו מרובה מחבירו, ה"י. ולעת כזאת חיובא רמיא על כל מי שיראת ה' נוגע ללבו, לשנן לבניו ולביתו אחריו להבדל מהם ומהמונם, ולכלי להכשל אף לרגע אחת במחשבת המינות, וכמו שאמרתי לפרש נוסח התפילה וכל המינים כרג"ע יאבדו, כי על ידי רגע אחת של מינות יכולים להאבד ולהנתק משרוש הקדושה חלילה.

(ברך משה פ"ר וארא)

ועל אחת כמה וכמה בדברים הנוגעים ליסודי התורה ועקרי האמונה אין לנו אלא דברי הראשונים כמלאכים ומינה לא נווע, ובפרט בימינו אלה אשר גבר האויב והוקם מלכות המינות בארצינו הקדושה, ומעה שטן הצליח למשוך ברשתו הרבה משלומי אמוני ישראל אשר מאשרים זדים גם בונים עושי רשעה, ואף שאין כאן שום צל ספוק אשר הקמת שלטון יהודי טרם ביאת המשיח הרי הוא מרידה בה' ובתורתו, לבר מן דין הבה נתבונן מה היו אומרים על כך הצדיקים הקודמים, וכי מי לא ידע דעת קדשם של כל חכמי ישראל בדור הקודם אשר כולם פה אחד צווחו ככרוכיא כי כת הציונות היא אבי אבות הטומאה, ובאם תעלה בידם להקים שלטון ומלוכה בארץ ישראל תהא זאת אסון נורא לכל בית ישראל ברוחניות ובגשמיות, וכל מי שרגלי אבותיו עמדו על הר סיני צריך להבדל מהם ומהמונם בתכלית ההתבדלות, ובכן לעת כזאת עלינו להתחזק בדרך האבות עדי ירחם ה' על עמו ועל ארצו.

ונראה דהנה בעוה"ר כח הסט"א גבר ושטנא נצח, אנשי רשע נשאו ראש והקימו להם ממשלת זרון בארצינו הקדושה, וזרם המינות מתפשט בעולם, ולדאבונינו נמצאים גם שומרי תורה ומצוות שטח עיניהם מלראות את האמת ונגררו בעצת רשעים, וכד בוד ילכו אתם, ולא די שאינם מוחים בידם אלא גם מסכימים בדברים כמה שהמרידו באומות ועברו על השלש שבועות שהשביע הקב"ה את ישראל (כתובות ק"י:), ועוד מוסיפים חטא על פשע כמה שהם שמחים בנצחון המדומה של הרשעים במלחמותיהם, ואומרים שנעשה להם נסים גלויים עד שהיה קוראים הלל שלא בעונתה ביום אירם, ודבר שפתיהם אך למחסור בגידל

# משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קטז — בלתי מוגה

יום א' פרשת בא תשס"ט לפ"ק

## ביקור הגאון רבי יונתן בנימין ווייס שליט"א

גאב"ד מאנטריאל

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

וזהו שם הגאון הגדול רבי שלום אליקים געציל בערקאוויטש שליט"א דומ"ץ קרית יואל יע"א

השיחה יכול בקרבו:

קביעת היום והלילה בערי קאליפארניע לגבי שבת ותפילה – שיטת רבינו תם לגבי מצוות דאורייתא ודרבנן – חומרות והידורים באפיית המצות – הידורי מצוות בזמנינו – החומרות בשחיטה מונחת – בדיקת הריאה בבהמות ובכבשים

צום צווייטן, מיר האבן כמעט אלע היימישע מורי הוראות פון שטאט, זונטיג איז איינער און מאנטיג אז צווייטער... ס'איז שווער דארט צו מאכן א בית הוראה, ווייל דער גאנצער עולם וואוינט דארט צושפרייט. כ'האב אנגעטראגן פאר רבי מענדל זאל אויך נעמען א טייל אין דעם.

**הגרי"ב** **המשידך ואמרי**: כ'ויל מארגן גיין באזוכן דא די מצה בעקעריי, פאר א יאר בין איך געווען מיטן רבין באזוכן די מצה בעקעריי, אבער כ'הער אז דער רבי פארט אוועק, בין איך היינט געקומען בעטן רשות. **רבינו**: מ'קען גיין אן מיר, די טיהר איז אפן.

**הגרי"ב**: כ'בין דא אויף אפאר טעג, אונז מאכן מיר אי"ה מארגן התונה אן אייניקל אין מאנסי, בין איך דא אנאנצע וואך וויל איך דא צוגיין באזוכן. **רבינו**: כבוד גדול.

**והמשידך רבינו ואמרי**: איך פאר אי"ה מארגן קיין פאלם ספרינגס (בו שוהה רבינו כמה שבועות בימות החורף למנוחה). והראה רבינו על ספר שו"ת תשובות והנהגות

רבינו קיבל את פניו בכבוד ופרס בשלמו הטוב

**הגרי"ב**: ברוך השם, מ'פרוכירט אויפצוטון.

כ'ויל איבערגעבן א גרום פונעם רבי'נס קהילה אין מאנטריאל, זיי האבן זייער א חשוב'ן דיין רבי מענדל (הגרי' מנחם מענדל ווערצבערגער שליט"א דומ"ץ קהלתינו הק). **רבינו**: ער וואקסט ברוך השם זייער שיין.

**הגרי"ב**: ער רעדט זיך דורך אסאך מיט מיר, ער איז ברוך השם א תלמיד חכם מיט א שכל הישר.

מיר האבן דארט געמאכט די לעצטע פאר חדשים א טעלעפאן ליין וואו מ'קען אריינרופן און פרעגן שאלות אין הוראה פאר די גאנצע שטאט.

**רבינו**: ס'האט מצליח געווען?

**הגרי"ב**: גאנץ אסאך, ס'הייבט זיך אן צוביסלעך, ווילאנג דער עולם געוואוינט זיך צו... **רבינו**: ס'איז א גוטע זאך.

**דומ"ץ קרית יואל**: ס'זיצן דארט בעלי הוראה?

**הגרי"ב**: מ'זיצט נישט אויף איין פלאץ, נאר דער טעלעפאן ווערט אריבער געפירט פון איין מורה הוראה

**הגרי"ב:** מ'טרעפט אין די גמרא (שבת לה) אדשמשא אריש דיקלי (דאינא אמר ליה רבא לשמעיה אתון דלא קים לבו בשיעורא דרבנן אדשמשא אריש דיקלי אתלו שרגא).

די זעלבע זאך איז אין ירושלים, ירושלים איז דאך הרים סביב לה (תהלים קכה, ב).<sup>2</sup>

**רבינו:** דא אין תשובות והנהגות רעדט ער ארום פון דעם, אז לכאורה האט דאס צו טוהן מיט די פלוגתא פון די גאונים מיט רבינו תם, לויט די גאונים ווען די זון ווערט נעלם איז נאכט, לויט רבינו תם האט דאס מער צו טוהן מיט די בריאה פון הושך און נישט מיט די ליכטיקייט פון די זון.

די זעלבע שאלה קען זיין פארקערט, איינער וואס וואוינט אויף א הויכן בארג, און דארט ווערט נאך געזען די זון גאר שפעט אפילו אויפן כדור הארץ איז שוין נאכט, גייט אויך אריין אין די זעלבע שאלה (עיי"ש בתשובות והנהגות (ח"ה סי' ל"ה) מש"כ בה).

כ'האב געזאגט דארטן אז מיזאל נישט מאכן קיין מלאכות פון די ערשטע שקיעה ווען די זון ווערט נעלם פון די אויגן.

**א' הנוכחים:** ווי אזוי איז מען זיך נוהג דארט?

**רבינו:** כ'האב אליין געמאכט דארט א פשרה, איך צינד ליכט פאר ווען די זון ווערט נעלם, אבער אן א ברכה....

**הגרי"ב:** הייסט עס נאך פאר פלג המנחה?

כ'זעה דא פון רבי משה שמערנבוך (ראב"ד העדה החרדית ירושת"י) אין זיין ספר וואס איז יעצט ארויסגעקומען (תשובות והנהגות ח"ה סי' ל) רעדט ער ארום פון א שאלה וואס איז אונז דארט נוגע.

דארט ביי די מערב זייט פון שטאט איז דא הויכע בערג, זייער הויכע בערג, די זון גייט אונטער די בערג, און ס'איז נאך א שעה פאר די שקיעה און די זון ווערט שוין נעלם.

די זון ווערט נעלם וואס נאנטער צום בארג, מ'זעהט דאס בחוש, ווי נאנטער צום בארג ווערט פריער די שקיעה, ווי ווייטער - אפאר גאסן אראפ - איז עס שפעטער, אין די זעלבע שטאט איז אין איין גאס פריער די שקיעה ווי אין די צווייטע גאס.

ס'איז דא וואס זאגן (ברכי יוסף סי' ש"א) אז אין איין שטאט אויב אין איין פלאץ זעהט מען נאך די זון רעכנט מען אויף די גאנצע שטאט אז ס'איז נאך מאג.

ס'איז א אינטערסאנטע שאלה.

**הגרי"ב:** די שאלה איז אויך לגבי תפילת ותיקון, ס'איז דא א פראבלעם ווייל ס'דארף זיין נ"ץ הנראה (עי' שו"ע א"ח סי' נ"ח).

**רבינו:** כ'מיין צוואגן בעיקר וועגן שבת, די שאלה איז ווען ס'קומט אריין דער שבת.<sup>1</sup>

ההר שבמערב מסתיר שקיעה האמיתית אין מתחשבוין עם ההר כלל אלא מחשבוין משעה שהחמה שוקעת תחת האופק, עיי"ש. ועיין בספר ישראל והזמנים (ח"ב סי' מ"ט) מש"כ השיטות בה.

אמנם דעת מרן שליט"א הוא להחמיר שם לגבי איסור מלאכה בערב שב"ק שלא לעשות מלאכה מן השקיעה הנראית לעין, ועי' בזה במעודים וזמנים (ח"ב סי' קה, ח"ה בהעיות על ח"ב) מה שדן בזה בפסקו של מהר"ל"ד שיש להחמיר לגבי שבת, עיי"ש, ועי' בשו"ת שבט הלוי (ח"ט סי' נ"ה) ו"ל, יסדתי בעניי דלענין שבת בודאי עלינו להחמיר כל ששקעה חמה במקום הזה שאסור לנהוג בו חול, ועיי"ש לגבי שאר דינים, ושם בח"ג (סי' כ).

עי' בספר נברשת שכתב שדן בזה לפני הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל לגבי מקומות בירושלים אשר השקיעה נראית מוקדמת מפני ההרים המכסים, ואמר שלגבי ספקות שבת יש להחמיר בדאורייתא, עיי"ש, וכ"כ בשו"ת קנה בושם (ח"ב סי' עה) כי עצם קביעת זמן השקיעה הוא תלוי באשלי רב רבי אב מנכין את גובה ההרים מן השקיעה או לא, ויש להחמיר לגבי דאורייתא, ועיי"ש שהסכים עמו המנחת יצחק בה.

**1**  
נהג לפי המבואר בגמ' שבת (דף קה.) אמר ר' יוסי יהא חלקי ממוכניסי שבת בטבריי ומוצאי שבת בציפורי, וביארו רש"י ז"ל ורבינו נסים ואון לפי שטבריה היתה נמוכה והחמה שוקעת שם בעוד יומם, והיו יושביה מקבלין עליהן השבת משקיעת החמה אצלם, ושקיעתה לשם קודם שקיעתה במקומות הגבוהין, וכנגדן מוצאי שבת בציפורי שיושבת בראש ההר שהשקיעה מתאחרת בשביל גובהה היו יושביה מאחרין לצאת עד גמר שקיעתה, עיי"ש. ולכאורה ה"נ בנד"ד שצריך לקבל שבת מהשקיעה הנראית.

אמנם מדברי המהרי"ל הובא במג"א (סי' הל"ג סק"י) שכתב שהיה מתפלל מנחה בשעת הדחק סמוך לצאת הכוכבים, ואמר אע"פ שנראה בעיר לילה עדיין יום הוא כמו שאמר רבי יוסי (שבת דף קה.) יהא חלקי ממוכניסי שבת בטבריא, עכ"ל, וזוה נראה שהיא רק מצד חומרא. אמנם מדברי שאר ראשונים (עי' גליון הש"ס שם מה שהביא מדברי הד"י מינאט (סי' סה)) נראה דמדינת עשו כן, עיי"ש.

ובספר סדר זמנים (האגון ר"א חב' ז"ל) דכבבל שהוא בעמק מותרים לעשות מלאכה אף לאחר שנכסה השמש מעניניהם, מאחר שבפועל לא נשקעה חמה מהמקום ההוא, אלא מחשבוין משעה שהחמה נראית באופק, וכן נמי מצדד בספר תולדות שמואל (ח"א פתי"ב הקדמה ו) שאם

**הגה"צ דומ"ץ קרית יואל:** ס'זענדט זיך וועלכע שקיעה.  
**רבינו:** ס'איז נאך מער פון א שעה פאר די שקיעה, די פלג  
 המנחה איז דאך א שעה און א חומש פאר די שקיעה.  
**הגרי"ב:** ס'זענדט זיך ווער אדער ווינטער.  
**רבינו:** יעצט איז דאך ווינטער.  
**הגרי"ב:** ווינטער איז דאס ווייניגער פון א שעה.  
**והמשיך רבינו בהוראתו למעשה:** די ברכה אויף די  
 ליכט מאכט מען שפעטער, ווען ס'איז די שקיעה אויפן  
 כדור הארץ, אזוי ווי דער מנג אברהם (ס' רס"ג סק"א)  
 ברענגט ביי איינעם וואס גייט אוועק פון שטוב פאר'ן  
 מקבל שבת זיין.<sup>3</sup>

אזוי האב איך מיר איינגעפירט, אבער איך מאך נישט קיין  
 מלאכה פון ווען די זון ווערט געלם.  
**א' הנוכחים:** וואס טוהט מען דארט הנוכה וועגן צינדן  
 הנוכה לעכט ערב שבת הנוכה?  
**רבינו:** אה, דאס איז שאלה, כ'בין דאך נישט דארט שבת  
 הנוכה...

**הגרי"ב:** די וואס האלטן רבינו תם האבן טאקע מחמיר  
 געווען מ'זאל נישט טוהן קיין מלאכה שבת נאך די שקיעה?  
**רבינו:** מ'קען נישט זאגן אז אינדערהיים האט מען מחמיר  
 געווען זיך פורש צו זיין פון א מלאכה פון די שקיעה, דער  
 התם סופר זאגט אז לכתחילה זאל מען מחמיר זיין, מ'האט  
 געצונדן ליכט פאר די שקיעה.  
**הגרי"ב:** פארוואס איז יעצט אנדערש? וואס איז פאלם  
 ספרינגס אנדערש?

**רבינו:** ווייל דאזי טוט קיינער נישט אנדערש.  
**הגרי"ב:** ווי אזוי פירט זיך דער רבי לגבי א ברית?  
**רבינו:** מ'מאכט נישט נאך די שקיעה, אזוי איז עס געווארן  
 אין אמעריקא לגבי דאורייתא.

**5** מנחה וואס איז נאר מדרבנן קען מען דאווענען שפעטער  
 (ו"ל הש"ע הרב בסידור: "אבל לענין תפילת מנחה שהיא מדברי סופרים

**3** הגמ"א הביא דברי המהר"ש בשם מהר"מ דכשיש חופה בערב שבת  
 ומאחרים בה עד אחר שקיעת החמה, והאשה אינה רוצה לקבל שבת  
 לפני החופה, או תדליק נגד בלא ברכה קודם החופה, ואחר כך  
 בהשיכה תפרוש ידיה על הגרות ותברך, ואם כי המג"א תמה שם על  
 דבריו, מ"מ מסיק לבסוף דב'יעבד יש לטמון אמהר"ש, עיי"ש.

אין למהות ביד המקלים (להתפלל בכין השמשות) בין בחול ובין בשבת,  
 ע"כ.

**הגרי"ב:** ביז ווען?  
**רבינו:** ביז ווען מ'מעג...<sup>4</sup> מ'קען ביז בין השמשות אויך  
 (כנ"ל מסידור הרב בעל התניא). אזוי איז בפשטות אין שולחן  
 ערוך...<sup>5</sup>

**דומ"ץ קרית יואל:** אין מהר"ם שיק (הא"ח סי' צ"א) איז דאך  
 דא די תשובה וועגן זאגן קדושה אויף שפעטער אויך<sup>6</sup>  
**רבינו:** היינט נאכט (ר"ה שבט) איז די יארצייט פונעם  
 מהר"ם שיק.

\*

והזרו לדבר מענין בית האופה דקהילתינו הק' בקרית יואל  
 וההדורים שנעשו בה  
**רבינו:** דער יהוס פון די מצה בעקעריי איז אז אלע  
 ארבייטער זענען יראים ושלמים אויפן העכסטן פארנעם.<sup>7</sup>

**4** עי' בס' תפארת יואל שמביא שפע"א תחת אחת השיחים כשדביר  
 רבינו בעל ברך משה ז"ל עם דודו מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל סיפר  
 לפניו שפגש את הגאון רבי יוסף אלי' הענקין מרביני אמעריקא, והלה  
 דיבר מגדולת רבינו בעל דברי יואל ז"ל אולם דבר אחד אינו מכין מדוע  
 מתפלל שחרית ומנחה כ"כ מאוחר אחרי זמן התפילה, ע"ז השיב לו  
 דודו מרן רבינו בעל דברי יואל: "על זה אשיב לך טעם הדבר, בתפילת  
 שחרית הגי' אונס גמור כי אין אני מוכן לתפילה (כדוע שרבינו הקפיד מאד  
 על גוף נקי בתפילה), ועל תפילת מנחה שאני מתפלל מאוחר תוכל למסור  
 בשמי להרב הג"ל שמוטב שיתפלל אדם שבעים שנותיו תפילת מנחה  
 בשעה שמוטר להתפלל רק בדיעבד מאשר להתפלל מנחה בזמן ולכן  
 יתפלל מעריב גם לפני זמן רבינו תם ויבוא על ידי זה לדידו חילול שבת  
 דאורייתא".

**5** בשו"ע או"ח (סי' הל"ג ס"א) כתב המחבר "ועכשיו שנהגו להתפלל  
 תפילת מנחה עד הלילה", וכן הוא משמעות דברי הרמ"א (שם)  
 "ובדיעבד או בשעת הדחק יצא אם מתפלל מנחה עד הלילה דהיינו עד  
 צאת הכוכבים", וכן כתב בשו"ת מהר"ם שיק (הא"ח סי' צ"א) דמשמעות  
 לשון המחבר הוא דבבין השמשות יוצא, וצ"ח שכן כתב הפמ"ג (א"ח סי'  
 פ"ט) לדייק מלשון הטו"ז (שם סק"א).

**6** וז"ל בסוף התשובה: "וודאי אסור לאחר תפילת מנחה עד צאת  
 הכוכבים, ואפילו הכי אם מתפלל אחר צאת הכוכבים אינו ברכה  
 לבטלה ורשאי לענות אחרים אמן וקדושה", עיי"ש.

**הגרי"ב:** הרבה מעלות טובות, נישט נאר דאס אליין...  
**רבינו:** כ'מיון צו זאגן אז דא איז מער פון ערגעץ אנדערש.  
**הגרי"ב:** איך בין זייער נתפעל פון דעם וואס די ארבעטער זענען יראים ושלמים, איבעראל דארף מען דאך תירוצים אויף דעם.

**דומ"ץ קרית יואל:** מינוצט דעם היתר פון א עומד על גביו (כדברי המנ"א ריש סי' ת"ם בשעת הדחק יש להקל).

**הגרי"ב:** ביי געוויסע פלעצער איז דא ספק גוים.  
**דומ"ץ קרית יואל:** ס'איז דא פלעצער וואו ס'איז געווען וודאי גוים, מ'האט זיך פארלאזט אויף היתרים.

**רבינו:** מ'האט זיך פארלאזט אויף די לישא די קנעמן (שו"ת מהר"ם ה"א סי' קכ"א).<sup>8</sup>

**הגרי"ב:** דאס איז אלעס בדיעבד.  
**רבינו (בדרך צחות):** דאזי דארף מען קיינעם נישט אפגיין די הענט (גמילת ידים של שחרית) פאר'ן אריינגיין צו די ארבעט...

**הגרי"ב:** און מ'האט נישט קיין ספק צו זיי האבן אינזיין לשם מצות מצוה, ס'איז א תיקון גדול.

**רבינו:** איר וועט שוין זעהן אסאך הידורים, אין די שטוב ווי דער תנור איז קומט אריין קאלטע לופט, און אויפן דאך איז דא א פען וואס ציהט ארויס די הייסע לופט, ס'ציהט ארויס די הייסע און ס'קומט אריין קאלטע וכבדי שלא יהיה חם בשעת הולכת המצות אל התנור.

דאס איז א געוואלדיגער הידור...  
**הגרי"ב:** ברוך השם אז מ'קען מוסיף זיין און מוסיף זיין.

**רבינו:** אינדערהיים איז יעדע זאך געווען א שאד, מ'האט דאך טאקע נישט געהאט, מ'האט פראבירט די מערסטע וואס מ'קען, אין אמעריקא איז דא הרחבה, נוצט מען אויס די הרחבה אויף אידישקייט.

**הגרי"ב:** דער עולם וויל עס, פארוואס זאל מען דען זוכן קולות.

**רבינו:** דער עולם איז ערליך און מ'קען זיך ערלויבן.  
**הגרי"ב:** תחוקנה ידיכם, וואס מ'מאכט דא איז א געוואלדיגע זאך, א תיקון גדול.

**רבינו:** כ'האב אמאל נאכדערציילט ביי אזא פאל א מעשה פונעם ייטב לב, ווען דער זיידע ז"ל דער ייטב לב איז געקומען פון גאליציע קיין מארמארוש קיין סיגעט, און אין מארמארוש זענען געווען קאסובער חסידים, אין קאסוב האט מען זיך געפירט צו האבן אנדערע כלים אויף אחרון של פסח (שבהם בשלו את הקניידלעך וכדו' שעושים עם מצה מעלה), אין צאנז האט מען נישט געהאט, און דער ייטב לב האט אויך נישט געהאט קיין עקסטרע כלים - וואו ער איז געווען אין גאליציע, אין גארליין און אין דראהביטש האט ער נישט געהאט עקסטרע כלים - אבער ווען ער איז געקומען קיין סיגעט האט ער געהייסן מ'זאל מאכן אנדערע כלים, האט מען איהם געפרעגט, פארוואס? האט דער ייטב לב געזאגט, דאזי אין שטאט זענען דא חסידישע אידן וואס האבן אזא חומרא כ'זויל נישט אז זיי זאלן זיין פרומער פון זייער רב.

האב איך געזאגט, ס'טאר נישט זיין איינער וואס איז פרומער פון אונז...

**הגרי"ב:** ס'איז אזוי ווי דער רבי האט פריער געזאגט, אמאל אינדערהיים האט מען זיך געפלאגט אויף יעדע שטיקל פלייש, אז דער קצב האט פארלוירן איין בהמה איז ער געווארן צובראכן און ווילד, ס'איז געווען א סכנה אויפן שוחט...

7

הרא"ש בפרק כל שעה (סי' כ"ו) כתב בשם רב כהן צדק דלצאת יד"ח אינה אלא כמצה שאפאה ישראל לשם מצה, וכן דעת הרשב"א (כתשו"ת סי' כ"ז ותקפ"ט) דלא מהני בגוי חרש שוטה וקטן ישראל עמוד על גביו וכו', וגוי אדעתיה דנפשיה קעבדי, ורב האי גאון חולק על זה וס"ל דמצה שאפאה נכרי לפני ישראל על ידי שימור כתיקונה מותרת לישראל לאכלה.

ולדינא נקטו הב"ח (סי' ת"ס סי' ד"ה ולעין הלכה) והמגן אברהם (פריש הסימן) ושו"ע הרב (שם סעי' א) כדעה הראשונה לחומרא דלא מהני ישראל עמוד על גביו, ומכל מקום בשעת הדחק יש לסמוך על סברא אחרונה.

וכתב הפרי מגדים (או"ח סי' ת"ס) דמומר להכניס גרע טפי מגוי, אפילו כשישראל עומד על גביו, דעושה אדעתיה דנפשיה.

8

בשו"ת מהר"ם כתב שאם ישראל כשר קעבד הלישה ורק המעריך והמגולל הוא מחלל שבת, אין חשש לצאת בזה חובת מצה, כיון שהלישה נעשה לשמה, ע"ש. אמנם עיי' בשו"ע הרב שכתב (סי' ר"ס ס"א) אין אדם יוצא ידי חובתו אלא כמצה שישראל בן דעת נתעסק בלישתה ועריכתה ואפיתיה לשם הפסח, אבל אם באחד מהעסקים האלו נתעסק גוי וכו' אפילו אם ישראל גדול בן דעת עומד עליהם ומלמדם ומוהרים שיתעסקו בה לשם הפסח אין אדם יוצא בה. הרי בפרוש שגם העריכה צריכה להיות לשמה.

ואח"כ נתהפך הבאק"ש ביחד עם הבהמה שראשה תחי למטה וישחטו מלמעלה למטה.<sup>9</sup>

**הגרי"ב:** וואס איז געווארן מיט די שחיטה אין טעקסאס? פאר א יאר האט מיר דער רבי געזאגט אז ס'זעהט אויס אז מ'גייט שוין אנהייבן צו שחט'ן דארט.

**רבינו:** די באקס איז שוין ענדליך אנגעקומען פאריגע וואך, האלב האט מען אבער נאכנישט ארויס געלאזט פון די קאסטומער'ס.

**הגרי"ב:** פון וואו ברענגט מען דאס?

**רבינו:** פון אייראפע קומט דאס.

**הגרי"ב:** פון די שוועריקייטן זעהט מען וואספארא דבר חשוב דאס איז.

**רבינו:** ס'איז שוין געווען דא א באקס און מ'האט דאס געדארפט צוריק טראגן, די רעגירונג האט דאך צו זאגן א מיינונג אין דעם, זיי האבן דאס גע'פסל'ט.

אין אמת'ן דאס לשון פונעם תבואות שור אין שמלה חדשה (פי' ר סעי' ה) איז אז אויב ס'איז ראשם קשור למעלה, איז ער

דומ"ץ קרית יואל: מ'האט געזוכט אלע קולות מיט היתרים, מ'האט אפגעלערנט אלע פוסקים אויף דעם, מ'האט מצרף געווען אלע הפסד מרובח'ים צו טרעפן א היתר.

**רבינו:** אמאל אז מ'האט געקויפט א הינדל אויף שבת און מ'האט דאס גע'שחט'ן און ס'איז געווען טריפה, האט מען נישט געהאט אויף שבת קיין פלייש.

**הגרי"ב:** און נישט נאר אינדערהיים איז אזוי געווען, נאר אויך דא אין אמעריקא, ווען דער רבי ז"ל (מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע) איז געקומען אהער קיין אמעריקא איז אויך אזוי געווען, ס'איז געווען דעמאלטס א מדבר שממה אין אידישקייט, מ'האט זיך געמוזט א צעה געבן מיט כדיעבד אדער אנדערע דוחקים גדולים.

אבער היינט דער עולם גיט אויס געלט אויף הידורים ביי אנדערע מצוות, דארף מען דען עפעס ביי שחיטה זוכן קולות.

**רבינו:** עס איז באקאנט דער ריב"ש און בית יוסף, ס'זענערט אויך געברענגט אין ס' תרע"א אז אויף הידור מצוה באקומט מען שכר מצוה בהאי עלמא.

מ'לעבט היינט מער בהרחבה אין גשמיות ווי ס'איז געווען אמאל, מעג דאך רוחניות אויך אזוי זיין.

כ'האף צום אויבערשטן ער זאל מיר געבן די מעגליכקייט ביי עניני שחיטה מ'זאל עס קענען אדורכפירן מיט הידורים.

**הגרי"ב:** הרבה מסייעים בידו, אז דער רבי וועט דאס דורכברעכן וועלן זיך אסאך גוטע אידן מיט פרייען, דער אויבערשטער זאל טאקע העלפן.

\*

ונסתובבה השיחה מאופן השחיטה שהיה נהוג בכל מקומות מושבות בני ישראל באייראפע, לשחוט כשהבהמה מונחת על גבי הקרקע ושחטין בסבין מלמעלה, אמנם באר"ב הכריחו הממשלה לשחוט כשהבהמה תלוי, עד שבשנת תשכ"ו עלה כירי הרבנים לתקן שיהיה עכ"פ שחיטה בעמידה ושחטין מלמעלה למעלה, אמנם רבינו שלימ"א מסר פרטים ממה שהוא מתאמן ומשתדל להחזיר העמדה ליושנה ולתקן הרבני על מנוחה בתכלית הידור והכשרות באופן שהמציאו שהבהמה נכנסת לבאק"ס,

9

אופן שחיטה מונחת כשהבהמה מונחת ע"ג קרקע ושחטין בסבין מלמעלה היה נהוג בן בכל הדורות מאז ומקדם, (עי' רש"י הלוי' טז: סוכה נו. ובסוטה מז. ובש"מ"ה סי' ר ס"ח), וכן היה בעיר סאטמאר בהשגחתו ובפיקוחו של מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע, והוא הידור גדול מצד עקר ההלכה, וכמבואר בספרי הפוסקים באריות, עי' בזה בדרכי תשובה (סי' ר סק"ה), ובכף החיים (סקל"ד ל"ז שם), ובשו"ת אבני נזר (סי' ו) ובשו"ת ערוגת הבושם (יו"ד סי' ג), שו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' נט), שו"ת קנין תורה (ח"ו סי' טז), שו"ת קנה בושם (ח"ב סי' ל"ג), שו"ת להורות נתן (ח"ג סי' ל"ט זט), עיי"ש בדבריהם כל המעלות וההידורים בזה.

אמנם במדינת אמעריקע הונהג מהכרח חוק הממשלה בזמנו לשחוט 'שחיטה תלוי' (שתלוי רגלי הבהמה וראשה למטה), ואף שכשר על פי הלכה וכמבואר בליקוטי תשובות מנחת יצחק (סי' נ"ב) עיי"ש, מכל מקום ניסו הרבנים דאו לתקן בכל כוחם הדבר שיהיה על דרך היותר טוב מ"ל, ונצטערו על הדבר הזה, ועי' בספר טהרת יו"ט (ח"ט דף ג"ה) ששם נדפס מה שהתאונן כבר על ענין זה הגאון היריב"ו זצ"ל בשנת תר"ע כשהיה באמעריקע, עיי"ש.

ובשנת תשכ"ו לפ"ק עלתה בידם לתקן הצלה פורתא שיהיה עכ"פ 'שחיטה בעמידה' (שהבהמה נכנסת לבאק"ס ונאחזת ק בחוק ושחטין מלמעלה למעלה), ושלח או כמוהו מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע את מרן רבינו הגה"ק בעל ברך משה זצ"ל ועוד רבנים לעיר מאנטריאל זצ"ל לסדר הכל על מנתו כראוי.

מיקל, אבער דער לשון הש"ך (שו"ע יו"ד סי' ר' סק"ה) איז צו מחמיר זיין, ער שרייבט אז ס'איז מותר נאר כדיעבד.<sup>10</sup>

**הגרי"ב:** ביזעה אז דער רבי שרעקט זיך נישט אז דא אין אמעריקא האט מען זיך געפירט שחיטה עומדת... און ס'דארף אזוי זיין, מ'טאר נישט מחמיר זיין...

**רבינו:** אסאך זאכן האט מען שוין משנה געווען.

**דומ"ץ קרית יואל:** דער מנהת יצחק שרייבט דארט אז ס'איז גוט, נאר ער האפט אז מ'וועט נישט מוזן אנקומען צו דעם.

**רבינו:** פריער איז געווען אסאך ערגער, ס'איז געווען שחיטה תלויה, די בהמה האט געהאנגען אויף די צוויי אונטערשטע פיס, און די צוויי פאדערשטע פיס זענען געווען לויז, און די גוים האבן אנגעהאלטן די בהמה, און איינער האט אויסגעצויגן דעם קאפ, אזוי האט דער שוחט געקענט שחט'ן - שפעטער מיט פערציג יאר צוריק - ווען מ'האט געמאכט די באק"ם (שהבחה נכנסת לבאק"ם ונאחות בן בחזק ושוחטין מלמטה למעלה) איז דאס געווען בימים ההם א ישועה, א גרויסער תיקון, אבער מ'קען ווייטער גיין.

**הגרי"ב:** ברוך השם, ס'איז אפשר דרא, יעדער איד קען היינט מהדר זיין במצוות.

**רבינו:** אזוי איז אין יעדע זאך, אלגעמינע ישיבות האבן היינט די מעגליכקייט צו לערנען בעסער פון וואס מ'האט געלערנט אינדערהיים.

**הגרי"ב:** נישט יעדער איינער האט געקענט גיין לערנען, מ'האט געמוזט גיין ארבעטן אויסהאלטן די שטוב.

**רבינו:** כ'רעד שוין נישט פון זיי, נאר אפילו די וואס האבן געלערנט מיט א גוטן חזר בחור, א גרויסער בחור האט געלערנט מיט א קלענערער בחור, און וואספארא גרויסער תלמיד חכם איז שוין געווען דער גרויסער בחור... האט מען דען געהאט א אנדערע ברידה, אזוי איז עס געווען.

היינט א פערצן יעריגער בחור זיצט ביי א מגיד שיעור פארמיטאג, נאכמיטאג קומט א צווייטער מגיד שיעור.

10

ו"ל הש"ך: "ומוכח בש"ס ופוסקים דבסכין תלושה וכו' מותר כדיעבד, דכל שתופס בידו מנסתמא אינו דורס, ומשמע בש"ס דלכתחילה מיהת אסור, וגם בעוף יש לחוש לכתחילה בצואר העוף למעלה, וכו'.

פאר'ן קריג האט מען אנדערש געשטעלט א חלק ווי היינט, איבער א שעה האט געדויערט צו שטעלן א חלק, מ'האט אריינגעלייגט דעם חלק אין אזא 'העלצל' דרייסיג מאל אויף איין זייט, און דרייסיג מאל אויף די אנדערע זייט, היינט געדויערט דאס צען מינוט...

**הגרי"ב:** כ'האב נאכנישט געהאט געהערט ווי אזוי מ'האט אמאל געשטעלט א חלק.

**רבינו:** ס'איז שוין נישטא היינט וועמען צו פרעגן.

**הגרי"ב:** יעצט פילן מיר דאס אין מאנטריאל, רבי יודל איז שוין נישטא (ה"ה הרה"ח ר' יעקב יודא הלוי ווערצבערגער ע"ה מיקור אנ"ש במאנטריאל שה' שו"ב מובהק כאשר קיבל מאביו הרב החסיד ר' שלמה ע"ה שהיו שוחטים מובהקים יראים ושלמים הר אחר הר), די סאטמאר'ע קהילה האט יעצט נישט קיין שוחט.

**רבינו:** ער איז געווען א אמאליגער שוחט און א גוטער בודק.

**א' הנזכרים:** דער רבי דער ברך משה האט שטארק געארבעט אז ס'זאל ווערן נייע שוחטים.<sup>11</sup>

**רבינו:** יעצט האבן זיך צוויי נייע שוחטים אויסגעלערנט צו שחט'ן עופות.

**הגרי"ב:** אין מאנטריאל האבן מיר אויך שוחטים אויף עופות, אויף גסות האבן מיר נישט.

**רבינו:** די וואך האט זיך אויך פארהערט ר' יואל ראונפעלד א איידעם ביי ר' יודא משה געלב פון מאנטריאל אויף צו שחט'ן עופות.

**הגרי"ב:** דער רבי דארף צושיפן די יונגעלייט זאלן זיך לערנען אויך שחט'ן גסות.

**רבינו:** ס'איז טאקע אזוי, אז מ'לערנט זיך שחט'ן עופות, קען מען לערנען אויך אויף גסות, יעצט האב איך טאקע

11

מרן רבינו שליט"א הוזכר דבר זה בתוך דברי הספד על אביו מרן ז"ל (מכלול השבעה יום ב' פירשת אח"ק שנת תשס"ו לפ"ק), וז"ל: וכן היה כ"ק מרן אאמנו"ר וזלחה"ה שעסק במלאכת הרבנות למעשה, ולא היה לו נשיאות הרבנות כמו תואר לבד, אלא היה לו עבודת מסורה לבני ישראל, וכגון מה שפעל ועשה בעניני השחיטה, בעת שראה כי השוחטים באו בימים והיתה חשש שלא יהיה מי שימלא את מקומם אחריהם, על כן עסק בזה שילמדו אברכים צעירים הלכות השחיטה והבטיח לתת להם שטר קבלה על זה, והגם שהיו רבנים אחרים שמנעו עצמם ליתן קבלה על השחיטה באומנם שאינם רוצים לקבל האחריות על שכמם, אמר אבא מארי ז"ל הלא זהו העבדות של רב בישראל לקבל על עצמו האחריות.

צונגעשטופט א יונגערמאן דאהי ר' אברהם שמואל שווארץ זאל ווערן א שוחט אויף גמות, ער איז געווען ביי יעצט א שוחט פון עופות.

**הגרי"ב:** ער דארף זיך לערנען נאך זאכן, בדיקת הריאה און נאך.

\*

**ונסתובבה השחה בענין בדיקת הריאה**

**רבינו:** היינט האב איך געזען א ספר לבושי יהודה פון א שוחט, וואס איז געווען א שוחט ביים ליסקער רב ז"ל...

**דומ"ץ קרית יואל:** ער האט דארט א בריוו פונעם שינאווער רב?

**רבינו:** יא, זייער א שיינעם בריוו, דאס ספר איז א שוחטישע ספר, ברענגט ער דארט צו פונעם ליסקער רב - ער האט זיך געדרייט דארטן - אז א קליינע ריר מעג מען נעמען, אפילו ער האט זייער מחמיר געווען אין מידי דאכילה, אבער א קליינע ריר האט ער יא געגעסן.

**הגרי"ב:** רבי מאיר בראנדסדארפער (חבר הבר"ץ העדה החרדית ירושת"ו) האט מיר געזאגט אז א זאך וואס קומט אראפ גרינג, איז נישט דער פשט אז ס'איז מותר לויט אונז אזוי ווי דער רמ"א (שו"ע י"ד ס' ל"ט סעי' י"ג), נאר אפילו דער בית יוסף האלט אויך אז ס'איז גוט.

**רבינו:** אזוי נעמט מען אן, און מ'רופט טאקע אן די קליינע רירין דאזוי חלק בית יוסף.

וואס מוהט זיך ביי די קעלבלעך?

**הגרי"ב:** ס'מוז זיין ריין אינגאנצן.

**רבינו:** דער רמ"א (שם) זאגט "ולא למעך בהם כלל", אבער ס'איז דא מקילים ביי דעם אויך.

די וואך האט איינער גע'שחט'ן דא אין בית השחיטה פיר קעלבלעך, דריי זענען אויסגעקומען גוט, און דאס פערטע האט געהאט א קליינע ריר, און מ'האט דאס נישט גענומען.

**הגרי"ב:** ווי אזוי קען זיין אז דריי פון זאלן זיין גוט?

**רבינו:** זיי זענען געווען זייער יונגע קעלבלעך, איינער איז טאקע געווען אביסל עלטערער.

**הגרי"ב:** מסתמא נישט די ווייסע קעלבלעך, ביי זיי איז דא אזויפיל סירכות, ביי אונז זענען נאר צוואנציג - צוויי און צוואנציג פראצענט כשר.

**רבינו:** ווי עלטער זיי זענען איז מער שכיח שאלות.

**הגרי"ב:** וואס האלט דער רבי ביי בדיקת הויז און ניפוח הריאה?

**רבינו:** דאזוי האט מען עס ארויס גענומען און אויפגעבלאזן.

**הגרי"ב:** אין אמעריקא האט מען אלעמאל מקיל געווען אין דעם.

**רבינו:** די זאך פארוואס מ'האט מקיל געווען איז וויבאלד מ'האט נישט גענומען קיין שום ריר, און מ'האט נישט געמאכט בדיקת פנים, כמילא האט מען געזען אז ס'איז נישטא.

**הגרי"ב:** אבער ס'קען מעגליך זיין אז ס'איז דא זאכן וואס מ'זעהט נאר ווען מ'בלאזט עס אן, און אינדערהיים האט מען טאקע יא אנגעבלאזן.

דער דרכי תשובה ברענגט צו פון די פוסקים אז מ'גייט פון א שטאט וואס מ'פירט זיך אנצובלאזן צו א שטאט וואס מ'בלאזט נישט, מ'קען זיך נישט פירן כמנהג המקום אז מ'דארף נישט.

**רבינו:** ער רעדט דארט ביי עגלים.

**דומ"ץ קרית יואל:** דאכט זיך מיר אז דער אבני נור (בשרית יוד"ס ס' מ"ב) שרייט געפערליך אז מ'זאל נישט אנבלאזן מיט א מאשיק, נאר מ'האט געדארפט אליין בלאזן.

**רבינו:** ווייל די בהמה לעבט נאטורליך, און דאס איז א אנדערע סארט לופט.<sup>12</sup>

**דומ"ץ קרית יואל:** און היינט ווען מ'וואלט דאס געטוהן...

**רבינו:** דאזוי האט מען אנגעבלאזן מיטן מויל.

\*

וביקש גאב"ד מאנטריאל את ברכת רבינו לרגל נישואי נכדו ני"ץ **וברכו רבינו:** דער אויבערשטער זאל העלפן די התונה זאל זיין בשעה טובה ומוצלחת, און איר זאלט מצליח זיין אין אלע ענינים להגדיל תורה ולהאדירה.

<sup>12</sup> ו"ל: 'אשר רוצים להמציא חדשות להבנים הרוח לריאה שלא בפה רק במפוח המוכן לזה... תמהני מה זו שאלה... וע"כ כשנפוחין הריאה בפה המלא לחות נכנס בריאה אויר לח דומה בדומה כמו שהיה בחיי הבהמה, אבל על ידי המפיה נכנס בתוכו אויר יבש ואינו דומה לאויר לח שבחיי הבהמה וכו'.

# די היסטאריע

יג איבער די התייסדות פונעם קופת רבי מאיר בעל הנס



און די גרינדונג פונעם כולל מיסודם של רבותינו הקדושים זצוק"ל לבית סגוט-סאטמאר בשנת תרס"ד



## אין קורצן פון פריער:

מיר האבן אנגעהויבן צו שרייבן איבער די כוללים וואס איז געגרינדעט געווארן אין די פארגאנגענע צוויי הונדערט יאר, מיר האבן צום ערשט געשריבן פון די ערשטע כולל וואס איז געגערינדערט געווארן דורך די גרויסע תלמידים פונעם מעזריטשער מגיד זצ"ל וועלכע זענען ארויפגעקומען קיין אר"י מיט די גרויסע עליה אין יאר תקל"ז לפ"ק, און דאן איז מען איבערהויפט געקומען פון רוסלאנד און אומגעגענט, און דעריבער האט מען אנגערופן די כולל מיט נאמען "כולל רייסין", דער ישוב אין שטאט טברי' האט זיך אזוי געצויגן אסאך יארן און עס איז נאך געבליבן אויף א קליינעם פארנעם ביזן היינטיגן טאג ווי עס דינען דארט עטליכע 'שטיבלעך' און בתי מדרשות.

## און יעצט ליינט ווייטער:

רייסין, דאס איז געווען דער אורזאך אז מ'האט באשלאסן צו גרינדן אן עקסטערן כולל פאר די יושבי וואהלין באזונדער.

עס איז אויך געווען נאך א סיבה וואס האט צוגעברענגט וויכטיג צו גרינדן אן עקסטערן כולל, צוליב די אנגעצויגנקייט וואס האט געהערשט צווישן די חסידים פון די עולי רייסין און די עולי וואהלין איבער די אופן ווי אזוי צו פירן די ישוב און די קבוצה, די תלמידים פון הרה"ק רבי אברהם קאליסקער זצ"ל די לייבן וועלכע זענען ארויף צום ערשט מיט הרה"ק רבי מענדלע וויטעווסקער זצ"ל זיי האבן געדינט דעם באשעפער מיט מסירות נפש, א דאווענען האט געדויערט ביי זיי לאנגע שעות מיט קולי קולות, און זיי זענען געווען אפגעשיידט פון אלע תענוגי עולם הזה, בלתי לה' לבדו, אזויווי זיי זענען געווען געוואוינט אינדערהיים זייענדיג אין ליטא אין וויטעווסק, און זיי האבן נאך מוסיף געווען צו שטייגן

ווי מיר האבן שוין דערמאנט איז אין לויף פון די שפעטער'יגע יארן פארגעקומען נאך עטליכע קליינע עליות פון חסידים וועלכע האבן געוואוינט אין וואהלין, פולין, אוקריינא, און ס'האט זיך מיט די צייט צוואקסן אזוי ווייט אז די עולים פון וואהלין האבן זיך געמערט מער פון די עולים פון רוסלאנד וואס זיי האבן זיך אויפגעהערט צו מערן צוליב די סיבות וואס מיר האבן דערמאנט: ערשטנס, די אנגעצויגנקייט וואס האט געהערשט צווישן רוסלאנד און טערקיי וואס דאס האט זייער שווער געמאכט אריבער צוגיין די גרעניצן, צווייטנס די רדיפות און צרות וואס ס'האט זיך דאן אנגעהויבן אין רוסלאנד האט פארווייניגערט די פרנסה ביי די אידן אז ס'איז ממש געווען אוממעגליך צו קענען אויסהאלטן די עולים קיין אר"י, און פון די צווייטע זייט איז געשטיגן די צאל פון די עולים פון וואהלין און פולין ביז זיי זענען געווארן די רוב אקעגן די ערשטע עולים פון

מעזיבו'ער זצ"ל א אייניקל פונעם בעש"ט הק' האבן זיך קעגן געשטעלט צו דעם פלאן.

אבער פון די צווייטע זייט איז הרה"ק רבי מרדכי נעשכז'ער זצ"ל נתערער געווארן צו דעם רעיון און ער האט אנגעהויבן צו שיקן א עקסטערן שליח צו צוזאמנעמען די געלט פאר די יושבי וואהלין אין ארה"ק, און אסאך צדיקים און קדושים האבן איהם געשטיצט, צווישן זיי די תלמידים פון הרה"ק רבי ר' אלימלך פון ליענסק, ווי דער הייליגער עבודת ישראל, דער הייליגער אפטער רב און דער הייליגער חוזה פון לובלין, און אזוי איז נתפרדה החבילה און די חסידים אין ארה"ק האבן זיך אפגעטיילט אויף צוויי עקסטערע הויפן, און אין לויף פון די צייט האבן זיי זיך אויסגעגליכן צווישן זיך און עס איז געווארן שלום צווישן זיי וואו עס איז אויך געווען אריינגעמישט אין דעם הרה"ק ר"א פון סטאלין און הרה"ק ר"ג פון ברסלב זצ"ל וועלכע האבן משתדל געווען אז זיי זאלן איינער נעבן צווייטן לעבן בשלום ובשלוה און הכל על מקומו יבוא בשלום.

מיט וועלן דא מעתיק זיין א מכתב קודש וואס דער הייליגער חוזה פון לובלין זי"ע האט דאן געשריבן לטובת דעם גרינדונג פונעם כולל: "...והנה נודע לנו כי מקצת מדינות התנדבו לכל בני מדינותיהם נדבה הגונה ויש על זה אנשים הגונים אשר מכירים את אשר בארה"ק וגם בא להם במכתב שמותיהם וסודרים כאן ליתן קצוב לכל א' לפי כבודו וענינו וצרכו וב"ה חפץ ה' בידם יצלח, והם שם שקטים ושוקדים על כל עבודת שמים כמו שעושים במדינת רייסין רק אנשי מדינת פולין לא היה להם על מי שיסמכו עד עתה, בעזהי"ת שהעיר את רוח קדשו של כבוד הרב הגאון איש האלקים מנעסכזי שרוצה להתאמץ בדבר וכו' וידוע כי שם ממדינתנו גאוני ארץ וצדיקים גדולים אמרתי אולי נמצאו אשר יהי' נא אמרי להצון לעשות רצון יוצרינו ב"ה להתנדב להיות גבאים ע"ז וכו' ולהמציא ליד הרב הנ"ל או למשולחיו שיעשה בהם כשכלו הזך..."

עכ"פ אט די מחלוקה פארנעמט א גרויסן ארט אין די ביכער פון היסטאריע פון די כוללים להחזקת הישוב בארה"ק.

פארזעצונג קופע אי"ה

מיט זייער הייליגע עבודה זייענדיג אינעם הייליגן לאנד אן קיין שום שטער. אבער נישט אלע עולים האבן געקענט שטיין אין דעם ווייל זיי זענען נישט געווען אין אזא הויכע מדריגה, און פון די עולי פולין זענען געווען אסאך חסידים נאמנים לה' ולתורתו וואס האבן נישט געקענט מיטגיין מיט אט דעם וועג, דעריבער האט מען זיך אפגעטיילט און עס איז געווארן צוויי באזונדערע מחנות.

אין יאר תקנ"ו איז ארויפגעקומען די פלאן צו אויפשטעלן אן עקסטערן כולל, דאס מיינט צו גרינדן א ביהמ"ד און א קהילה פאר זיך, אויך מיטן חסיד'ישן שטייגער אויפן וועג פון מרן אור שבעת הימים דער בעל שם טוב הק' זי"ע און זיינע הייליגע תלמידים, אבער דער עיקר איז געווען דאס אויפשטעלן א עקסטערע קרן און א בסיס פאר זיך און אויפארבעטן די הכנסות און די מעמדות פון די יושבי פולין און וואהלין וואס זאל גיין פאר די איינוואוינער פון זייער שטאט.

פון די גדולי פולין וועלכע האבן דעמאלטס געוויילט אין אר"י איז געווען הרה"ק רבי יעקב שמשון פון שפיטיווקא זצ"ל, הרה"ק רבי ישכר דוב פון זלאטשוב זצ"ל, הרה"ק רבי זאב וואלף פון טשארני-אוסטראה זצ"ל, הרה"ק רבי אפרים פישל פון זאסלאוו זצ"ל, און זיי האבן געשיקט א ספעציעלן שליח צו די גדולי חו"ל זיי צו אנווארימען אויף דעם פלאן.

הרה"ק רבי אפרים פישל פון זאסלאוו זצ"ל איז געפארן קיין חו"ל אויף פולין און האט מיטגענומען בריוון פון די גדולי החברייא אז זיי זאלן איהם שטיין צו די רעכטע האנט און איהם העלפן אויפצושטעלן א עקסטערן קרן תמיכה פאר די "כולל וואהלין".

דאן האט זיך צופלאקערט א גרויסע מחלוקה צווישן די גרויסע לייבן די אדירי התורה, עס איז געווען א טייל וואס האבן געשטיצט דעם רעיון, אבער עס איז געווען א טייל - איבערהויפט די גדולי רייסין - וועלכע האבן זיך קעגן געשטעלט, און זיי האבן געטענה'ט אז דאס וועט שטארק פוגע זיין אין די "כולל רייסין" וואס איז געגרינדעט געווארן מיט מסירות נפש מיט די שטיצע פון די גדולי תלמידי מרן הבעש"ט הק', די גרויסע צדיקים ווי רבי פנחס'ל קאריצ'ער, דער הייליגער תולדות, דער הייליגער בעל התניא, און רבי ר' ברוכ'ל

# דברות קודש

## מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת שמיני העעל"ט

מכל דבר רע על ידי אותו הכח שהניח להם יוסף הצדיק, וזה שאמר וישלחני אלקים לפניכם, ר"ל למענכם, לשום לכם שארת בארץ דייקא להשאר פה רשימא קדישא, עכ"ד.

**והוסיף** על זה א"ז זללה"ה בעצי חיים (פ' משפטים) לפרש הפסוק ואלה המשפטים, ר"ל על שם השופטים אשר תשימו עליכם, יהיה גם כן לפניהם, כוחם יהיה גם לפניהם לדורות עולם, ר"ל שישאר רשימא קדישא וטובות וזכרונות גם כן על להבא. וזה שפירש"י שתשים סנהדרק אצל המזבח, הכוונה דהסנהדרק יהיו בבחי' המזבח שנחרב ב' פעמים אף דכמה עולות חבחים הקריבו שמה ולא לריק היה ח"ו, כי אם להשאיר בארץ הגשומה שמנינות רוחני להבא, כן יהיו הסנהדרק בבחינה ההוא שישפיעו מהודם היו שכינתם גם על לפניו ולפני פניו, עכ"ד.

**ובבחינה** זו כתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' תשא) לגבי קדושת השבת, אשר היא אחד מששים בעולם הבא (ברכות ז:). והוא הכנה על שבת העתיד יום שכולו שבת, כנטיעה זו שנוטעין מקודם לצורך האילן המובחר, כי אלולא שבת שהיא מעין עולם הבא, לא היינו יכולים לסבול קדושת שבת העתיד, ולכן כתוב בתורה (ויקרא כו ב) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, והסמיק שבת למקדש כי שניהם הכנה על העתיד לבא וטעם אחד לשניהם, עכ"ד.

**ועל** פי זה ביאר אבא מארי זללה"ה בברך משה (פ' אמור עמוד רד) מאמר הגמרא (שבת ק"ה:) אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין. והקשו המפרשים מה טעם תלוי הדבר בשמירת שתי שבתות דוקא. ולדרכינו י"ל כי כשם שאצל הבתי מקדשות חזינן שעל ידי שתי מקדשות נעשה הכנה דרבה לקדושת המקדש השלישי, כן הדבר בקדושת השבת, שעל ידי שמירת שתי שבתות כהלכתן נעשה הכנה דרבה לקדושת שבת דלעתיד, ולכן מיד נגאלין כיון שהם ראויים ומוכשרים לקבל אור קדושת יום שכולו שבת, עכ"ד.

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו, איתא במדרש (הובא בישמה משה) בשעה שנכנסו ב' פולמוסין דנורא לתוך חוטמיהן של נדב ואביהוא, ענו שרפי קודש השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם, והוא פלאי.

**ויתבאר** על פי דברי א"ז זללה"ה בישמה משה (פ' תצוה) הנה עמדו הקדמונים על המחקר, הכי השני מקדשים שחרבו הם פועל ריק, חלילה לומר כן, אך הענין על פי משל לאחד שהביא זרע אילן טוב ממרחק, ונטעו עד שצץ ופרח ועשה פרי, אחר כך עקרו והביא זרע אילן אחר ונטעו וגם עשה פרי ועקרו, וחזר והביא זרע אילן מן המובחר ונטעו והכניסו לקיום, והנה בעת עקירתו שתי אילנות ראשונות, כל הרואה ישתומם על מה עשה ככה לנטוע אילן טוב ויפה ולעקרו זה פעמיים, אמנם האיש הנוטע מענה בפיו, כי הכל בחכמה עשה, כי באמת מתחלה עלה במחשבתו לנטוע אילן השלישי, אמנם כח הארץ הגשומה הזאת אשר הוא יושב בה לא תוכל שאתו להצמיח ולעשות פרי נחמד כי המדינה היא רזה, לכן הקדים לנטוע זרע אילנות הראשונות, כדי שתקבל הארץ כח שמנונית האילן המובחר, ואחר כך נטע אילן השלישי אשר זה מטרת לבו מקדם, וכדבר הזה פעל ועשה קורא הדורות מראש לבנות שתי המקדשות ולהחריבן, כי לולי שתי המקדשות הראשונות לא היה בכח הארץ הלזו לקבל קדושת המקדש השלישי שעתידי הקב"ה בעצמו לבנותה, ולכן צוה לבנות בית ראשון ושני כדי שתקבל הארץ שמנונית רוחני על ידי מעשה העבודה והקרבנות, וכך תהא מוכשרת לקבל אור בהיר המקדש השלישי, עכ"ד.

**ובזה** פי א"ז זללה"ה בקדושת יו"ט (ראש השנה אות ח) מה שאמר יוסף לאחיו וישלחני אלקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ, דענין יוסף הצדיק שהורד מצרימה והיה שם בעוניי וכבל ושוב עלה לגדולה למען אשר הוצרכו ישראל לירד שם בגזירת בן הבתרים, והיה מהצורך שעם בני ישראל יהיו גדורים בעריות ומאין להם זאת, אלא על ידי יוסף הצדיק נשאר להם שם במקום ההוא רשימא קדישא והוא שעמדה להם לישראל להשמר

דקדושה שמנונית רוחני לעולמי עולמים, וגם לאחר הסתלקותם נשאר הרשימא דקדושה מעבודתם בקודש בעולם השפל הזה, ולא פסקה כח השפעתם. ועל כן שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלקיננו, כי שניהם על קוטב א' יסובבו, ומהם יתחזק האדם ללמוד מוסר השכל, דאף על פי שחטא וחרבה נשמתו באופן נורא ואיום, עם כל זה נשאר ממנו רישומא דקדושה, ומזה יתחדש אורו כבראשונה להיות במדריגה גבוה ונעלה עוד יותר ממה שהיה.

**ובזה** יתבאר המדרש בשעה שנכנסו שני פולמוסק דנורא לתוך חוטמיהן של נדב ואביהוא, ונסתלקו הצדיקים הקדושים הללו, שהם היו גדולים ממשה ואהרן, כנאמר בקרובי אקדש, הנה גם המה שהיו עובדי ה' בקדושה ובטהרה, אע"פ שנסתלקו לא היה עבודתם בקודש בעולם הזה פועל ריק ח"ו וכאילו לא היה, כי נשאר על ידי זה רישומא דקדושה, לכל איש ישראל המבקש חיזוק. וזה שענו שרפי קודש השיבנו ה' אליך ונשובה, כי מזה יתחזק כל אחד אשר לבו נשבר בקרבו לשברי שברים, והוא מרגיש שלא יצא ידי חובתו כלפי שמיא, כי בכל אופן מהני תשובה, חדש ימינו כקד"ם, כימי עולם וכשנים קדמוניות, כי נשמה שנתת בנו טהורה היא, ואע"פ שנכשלו בחטא ל"ע ונדמה לו לאדם כי חרב עולמו וחלילה אף לו תקומה, מכל מקום נשאר ניצוץ הקדוש הבוער בקרב לב כל אחד מישראל, ומזה יכול האדם לחדש אורו כבראשונה שיתלהב ויאיר הניצוץ הקדוש להיות אור וך ונערב, באור של שמירת תורה ומצוות, חדש ימינו כקדם ועוד במדריגה יותר גבוה ממה שהיה, כי במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

**השי"ת** יעזרינו שזכות הצדיקים יגן עלינו, ונזכה להרגיש הרושם דקדושה שהשאירו בעולם הזה, ויעשו פעולה הראויה ואות לטובה, ויוכל כל אחד לחזק נשמתו ולתקן עצמו ולהגיע לתיקון השלם, וכל אחד יתקן עצמו לפי ערכו ולפי מדריגתו לתקן נשמתו באופן גבוה ונעלה, והשי"ת יעזור שנזכה כולנו לעבודת ה' בנחת ושמחה, ונזכה כשיבא תחיית המתים והצדיקים יקומו לתחיה, ונשמה בהם והם ישמחו בנו, ואנו מבקשים מהשי"ת שנזכה לשמוח עם הצדיקים, ויהיה לנו הזכיה שהם כאשר יביטו עלינו ישמחו עמנו, יעזור השי"ת שנזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

**אמנם** א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' תולדות) הקשה על דברי הישמח משה קושיא עצומה, דלכאורה אין המשל דומה לנמשל, דבשלמא באדם הנוטע מוכרח הוא לנטוע ולעקור כי לולא זאת לא היה יכול לבצע מעשהו להכין הארץ ההוא שתוכל לקבל כח אילן הטוב והיפה הנרצה לו, אבל הקב"ה שהוא כל יכול ובידו לתקן ולגדל, היפלא מאתנו אם היה רוצה לבנות ביהמ"ק של מעלה לתת כח ויכולת מיד בהארץ שתוכל לקבל בנין הביהמ"ק השלישי, ולמה איפוא הוצרך לבנין שתי מקדשות ולהחריבן, ובאמת היא קושיא נפלאה וחזקה.

**וביאר** א"ז זללה"ה בקדושת יו"ט (לראש השנה אות ח) דהכל בא להורות דרך תשובה אל האדם, דהנה האדם הרוצה לשוב בתשובה שלימה לילך בדרך הישר, ובהעלות על לבו כל אשר עשה מקודם אז הוא נבזה בעיניו נמאס ונדמה לו כאלו ח"ו כבר נסתלק מאתו כח הקדושה בנפש רוח ונשמה, ואם כן מהיכן מקום לשוב לשרשו ולחזור לטוב, וזאת ישיב אל לבו כי עם כל זה נשאר אצלו רשימא דקדושה הוא הקול דודי הדופק בעמקי לבבו לשוב, ומזה הרשימא יכול לחדש את עצמו ועולמו, כי האדם עולם קטן לשוב ולתקן עצמו לעלות למקור הקדושה אשר משם נחצב, ומזה בעצמו יחול עליו רוח ה' לפעמו אחרי יעזוב דרכו ומחשבותיו הלא טובים, תשוב אליו הקדושה והטהרה ויבנה בנין חדש כקטן שנולד דמי וכבריה חדשה, ויקח ראייה לעצמו משתי המקדשות שהחריבן הקב"ה בעוה"ר, אמנם הרשימא קדושה מהם בודאי נשאר ומזה עצמו יצמח לנו ישועה מחדש ונזכה לבנין העתיד במהרה, עכ"ל.

**ובדרך** זה יש לפרש מה שאמרו חז"ל (ראש השנה יח) שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלהינו, ולפי האמור מלמדינו כי ממייתת צדיקים יכולים אנו ללמוד התחזקות כמו משריפת בית אלקיננו, וכשם שחורבן שני הבתי מקדשות לא היו פועל ריק, אלא קורא הדורות מראש סיבב כן, למען יוכל האדם ללמוד מזה מוסר ולהתחזק באיזה מצב שיהיה, שתמיד נשאר רישומא דקדושה, ומזה הרישומא יחול עליו רוח ה' לפעמו, ויתלהב בקרבו שלהבת יה לעזוב את דרכו ולחזור אל דרך הקדושה, כמו כן הצדיקים אשר היו בעולם השפל, ועבדו את השי"ת באמת ובלב שלם עבודה תמה ונקיה רבות בשנים, ומסרו עצמם יומם ולילה למען כבוד שמו יתברך, אע"פ שנסתלקו לגזי מרומים, פעולות צדיק בחיים אינו פועל ריק ח"ו וכאילו לא היה, כי השאירו אחריהם רישומא

# צדקת רבי מאיר בעל הנס

## כולל עצי חיים

מיסודם של רבותיהו"ק לביית סונטי-סאטמאר

נוסד בשנת תרס"ט ע"י מרן רבותיהו"ק בעל עצי חיים ז"ע - ונתחדש אורה ע"י מרן רבותיהו"ק בעל ברך משה ז"ע  
 בחודרת והמשכת ב"ק מרן רבנו הגה"ק שליט"א - כ"ק הגה"ק רבי שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א, נשא הכולל  
 קרית יואל - בני ברק יצ"ו

## "ברכת מזל טוב"

הגנו משגרים ברכת מזל טוב תמוז ולבבית לאנשי שלומינו החשובים כל אחד בשמו יבודק

הר"ר יו"ט ליפא אבראהאם הי"ד

להולדת בנו

הר"ר שארל יו"ט שלאמארויטש הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' דוד שלאמארויטש שליט"א

להולדת בתו, נכדתו - קידושא רבא בבית מדרשינו בזכרון מאיר

הר"ר נפתלי מנחם שטיינמעטץ הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' אברהם זאב שטיינמעטץ שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' משה צבי כהן שליט"א

להולדת בתו, נכדתם - קידושא רבא בבית מדרשינו בזכרון מאיר

הר"ר יואל משה גליק הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' שמריהו גליק שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' צבי יודא ווייס שליט"א, חבר הנהלת המוסדות

ולח"ו הרה"ח ר' בנימין זאב ווייס שליט"א

ולח"ו הרה"ח ר' יהושע ווייס שליט"א

להולדת בתו, נכדתם - קידושא רבא בבית מדרשינו בזכרון מאיר



### • כולל אברכים מצויינים

כולל להוראה

כולל הלכות שבת

כולל הלכות יו"ט

חברה משניות

### • התאחדות האברכים

ארגון שיעורי תורה

חבורת יסודי התורה

איחוד החבורות

מערכת קול התאחדותיט

### • מפעלי צדקה חסד

מפעל החסד "ידי משה"

קמחא דפסחא "ידי חסד"

ועד עריכת שמחות לאנ"ש

ארגון "חסדי משה"

למען אחי ורעי

קופת גמ"ח

קרן עזר נישואין